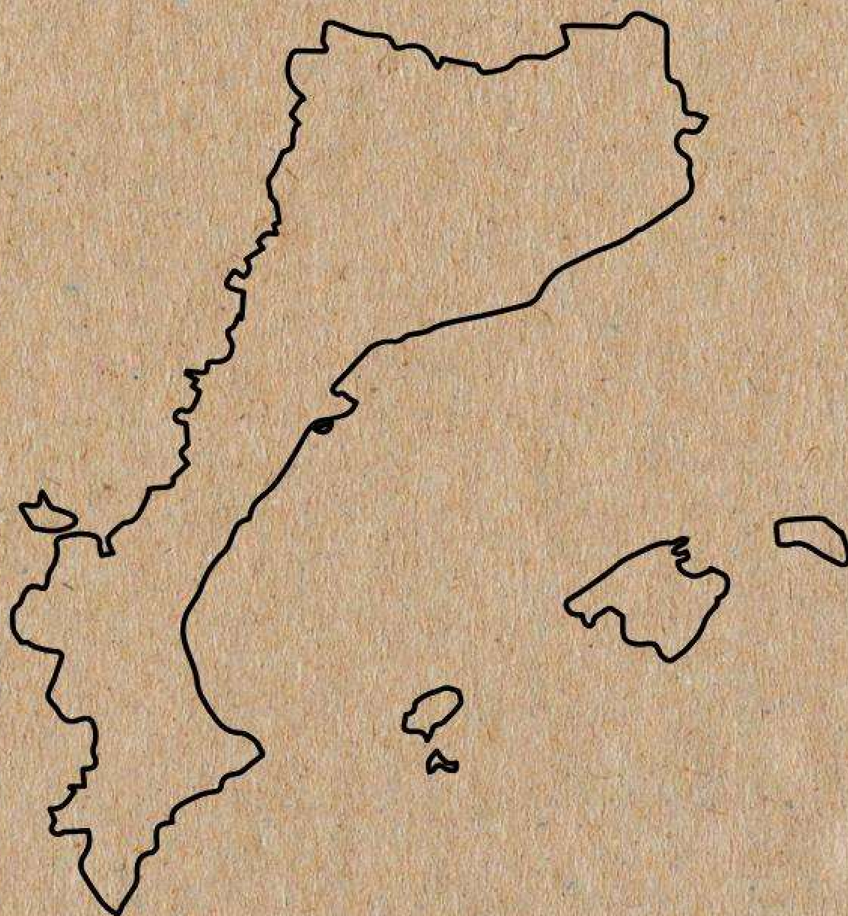
País Valencià

del canvi que no va arribar a l'autodeterminació dels Països Catalans com a motor per l'alliberament

endavant

organització socialista d'alliberament nacional

Edita:

Endavant (OSAN)

Editat l'Abril de 2021

Seu Nacional

La Barraqueta
C/ Tordera 30, baixos
08012 Barcelona

endavant.org

@endavant_osan

expansio@endavant.org

Índex

1. La via valenciana del govern.

La nova via espanyola per al reassentament de l'Estat

1.1
Balanç del govern del Botànic. Un canvi en les nostres vides?

L'any 2015 va esdevenir un tret d'eixida cap a un aparent nou cicle polític amb l''acord tripartit entre el PSOE, Compromís i Unides Podem, que posava fi al cicle d'anys de corrupció i robatori sistemàtic del PP al País Valencià. Es faria extensiu des d'aquell moment i fins als nostres dies **un relat imperant: les condicions de vida i treball de les valencianes i valencians venien determinades per una gestió ineficient i deshonrosa de les seues institucions** que el govern del canvi venia a revertir per la via de la gestió compromesa amb el poble. Aquesta **comprensió incompleta de la realitat** ens ha conduït a un aparent carreró sense eixida on, *a priori*, tot i tenir unes condicions materials de vida marcades per l'explotació, la despossessió i la manca de sobirania, el màxim a què podem aspirar és a un avenç progressiu i molt limitat de la nostra societat, d'acord amb la gestió eficient de les institucions autonòmiques valencianes.

Una primera lectura d'aquell moment polític ens farà veure que abans de ser l'inici de res, va ser el final de la part d'un tot global. La crisi capitalista que s'iniciava l'any 2007 feia trontollar els fonaments del capitalisme arreu del planeta, i al País Valencià i al conjunt dels Països Catalans s'expressaria d'una manera concreta amb retallades, privatitzacions, polítiques d'ajust, crisi del model del ciment, del turisme i de la destrucció del territori. Tot acompanyat d'una corrupció endèmica que encara agreujaria més la situació. En conseqüència, van ser anys de vagues generals i d'estudiants, de lluites contra les retallades educatives i les privatitzacions sanitàries del model Alzira, d'onades de mobilitzacions massives inclòs el cicle 15M, de les primeres lluites contra els desnonaments o les denúncies contra la corrupció. Anys i anys de defensa del territori contra l'especulació urbanística, de silenci d'una Radiotelevisió Valenciana que tancava les emissions, de Fórmula 1, de Bárcenas, Ortiz, de primavera valenciana i lluita contra el fracking. Un cicle marcat per la crisi estructural del capitalisme de l'any 2007 i la normalització dels efectes els anys posteriors, l'agudització de les lluites al carrer i la corrupció sistèmica, que donava pas a un altre amb l'expressió institucional en forma de govern tripartit del Botànic.

La nefasta herència dels governs del PP va contribuir en el plànol ideològic i simbòlic a la normalització d'una forma d'organitzar la política institucional marcada per la corrupció, la prevaricació i el malbaratament de recursos; acompanyats per

privatitzacions, retallades i la definitiva consolidació de les terres valencianes com a res més que un reducte d'especulació urbanística i turisme massiu. Si bé això és cert, s'estableix també **en l'imaginari col·lectiu** d'alguns sectors de les classes populars valencianes **una correlació equívoca, en part motivada per l'esperança d'un canvi, en part pretesament alimentada pel frau d'una nova socialdemocràcia valenciana**. Aquesta ha consistit fins ara, com dèiem, a associar la fi de la corrupció i una gestió honorable de les institucions amb la millora en les nostres condicions materials de vida com a poble. Expressat d'altra manera: **ha fet passar per solució política el canvi en la gestió de les institucions i no el canvi en el sistema que fa d'aquestes institucions una expressió més de dominació nacional i de classe.**

«S'ha fet passar per solució política el canvi en la gestió de les institucions i no el canvi en el sistema que fa d'aquestes institucions una expressió més de dominació nacional i de classe.»

Hem d'entendre que la dinàmica mateixa que puga determinar les condicions de vida de les classes populars al País Valencià pot expressar-se amb totes les particularitats admissibles. Però no esdevé en cap cas un fet aïllat en el paper que se'ns reserva com a part de tot un poble de la Mediterrània sota l'estat espanyol i la Unió Europea. Des d'aquesta òptica és des d'on hem de preguntar-nos si **el nou cicle encetat amb el govern del Botànic** ha constituït un cicle de canvi o de reformulació. Una reformulació que **ha pivotat discursivament al voltant de dos elements centrals.** Primerament, que havíem d'**apostar-ho tot a fer fora el Partit Popular**. En segon lloc, en la retòrica més actual i adaptada, que **el que tenim és l'herència del PP**, una situació que costarà molts anys de revertir progressivament però que hem de mantenir si no volem que tornen els fantasmes del passat. **Una dicotomia no només falsa sinó inadmissible, en tant que ens situa en la paràlisi i perpetua la nostra explotació.** Les qui patim els treballs precaris, els desnonaments, l'atur, la violència masclista o la divisió sexual del treball caminem contrarellotge en les nostres vides.

Així doncs, amb el pas dels darrers anys de legislatura dels governs del canvi, hem pogut comprovar com les polítiques d'austeritat i rescat bancari, el paper que se'ns reserva a l'àrea mediterrània com a motor del turisme i la terciarització, la conseqüent precarització i empobriment de les nostres vides, l'estructuralització d'uns salaris baixos o la impossibilitat d'accedir a un habitatge responen a lògiques més profundes que no poden ser invertides des de la bona voluntat i una gestió eficient. L'enèsima consolidació d'aquesta idea s'ha expressat ara, amb el pas d'un any de pandèmia i amb la crisi que vindrà.

Alguns pensaran que almenys no ens furten. Nosaltres analitzem que **ens exploten, oprimeixen i furten els de sempre, però els intermediaris vesteixen diferent. L'espoli i l'infrafinançament** continuen. L'**atur** es va normalitzar en xifres que **mai van deixar de ser inferiors al 15%** durant els millors anys del Botànic. L'**empobriment** de la població, els **salaris baixos**, la **pujada dels lloguers d'un 68% des del 2015** o la **inestabilitat laboral**: tot són problemàtiques que han persistit malgrat un canvi transcendental en les institucions valencianes. Plou sobre banyat i de la normalització dels efectes de la darrera crisi hem passat a una nova crisi que té en la COVID-19 un accelerant sense precedents, però no la causa real ni de bon tros la solució definitiva.

Però no només s'ha reflectit el caràcter estructural de l'opressió que patim en termes de classe sinó que, com a poble, hem pogut assistir a la màxima consolidació de l'estat de les autonomies com una ferramenta buida de tota sobirania. **L'autonomisme s'ha erigit com a element imprescindible en el procés de recentralització encetat per l'estat espanyol l'any 2017 i necessari per a la reformular-se, que contribuïsca al sosteniment de la monarquia hereva del règim del 78, el capitalisme i el patriarcat.** Tot sota el paraigua ideològic del nacionalisme espanyol, impulsat per la dreta i el feixisme, i assumit per l'autodenominada esquerra espanyola. Així doncs, cadascun dels tímids intents de legislar en favor dels interessos populars (Renda Valenciana d'Inclusió, llei de dependència, llei valenciana d'habitatge, etc.) es troba de front amb qui exerceix el poder real dins de l'estat espanyol: jutges, audiències, bancs, empresaris, fons d'inversió i oligarquies en general. I tan greu ha sigut el grau de recentralització, que ni pel que fa al que es podrien considerar les polítiques més superficials en relació a la llengua o l'educació, s'ha avançat amb pas ferm cap a la plena normalització lingüística en el marc d'una educació pública i de qualitat.

«L'autonomisme s'ha erigit com a un element imprescindible en el procés de recentralització encetat per l'Estat espanyol l'any 2017 i necessari per a la seua reformulació, que contribuïsca al sosteniment de la monarquia hereva del règim del 78, el capitalisme i el patriarcat.»

També com a dones hem pogut observar com el govern del canvi ha utilitzat el feminisme com una moda més de la qual traure rèdit i això es reflecteix en les seues accions i apostes polítiques. Com en el quadern "Els meus cossos, els meus drets" tombat pel col·lectiu Front Abolicionista del País Valencià, per ser una guia educativa amb mancança coeducativa, amb un tractament desafortunat i poc rigorós sobre el sistema prostitucional, sense cap anàlisi i crítica. O la campanya "No és no", en què s'acabava ridiculitzant el fonament d'aquest lema, amb una suavització

d'un missatge clar i contundent que el feminisme crida a viva veu. I sense oblidar les subvencions dels pressupostos públics oferts a empreses per a gestionar els plans d'igualtat municipals que la Conselleria, la Generalitat, obliga a tenir per aquesta via, amb la qual cosa es carrega el teixit organitzatiu arrelat als municipis per part de les dones i dels seus interessos. La Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives ve a centrar-se en les diades del 25N i 8M amb actes que no van enlloc, que relativitzen la gravetat d'allò que denuncien i que, a més, s'enduen part dels fons que haurien d'anar directament a les dones que han patit violència masclista.

No és estrany, **ni tan sols hi ha una de les dones que han patit violència masclista en el "pacte valencià" que suposadament les representa**, i el mateix ocorre amb el "pacto del Estado". Ni la llei està desenvolupada. Hi ha un torn d'ofici especialitzat d'assistència a les víctimes de violència de gènere deficitari i amb problemes per a cobrir tot el procés; no hi ha jutjats especialitzats i formats; i la finestra única no hi aplega, un fet que les condemna a anar a porta oberta contant el seu cas una vegada rere l'altra. **La gestió de les cases d'acollida continua en mans d'una empresa privada (EULEN).** No es reconeixen les filles i fills com a víctimes, no hi ha ajudes suficients i les que apleguen són irrisòries. El govern del Botànic reprodueix actituds fraudulentes, mostra acompanyament i escolta sense cap mena d'avenç ni implicació real.

1.2 Referèndum al Principat, centralisme i feixistització al País Valencià

Siga per temor o siga pel profund dany causat a les classes populars, la política d'"el fet important és fer fora el PP" encara fa a una part de "l'esquerra valenciana" alinear-se amb els paràmetres d'un govern que no ha deixat d'ofrenar noves glòries a Espanya, al capitalisme i a la Unió Europea. Ara, però, els fantasmes en són uns altres. Els del retorn de la dreta més arcaïtzant i retrògrada a les institucions. I, sobretot, els d'un **feixisme desbocat que l'octubre del 2017** va deixar molt més clar del que ho tenen alguns dels nous valencianistes, que **el potencial transformador i rupturista de l'autodeterminació als Països Catalans no podia estendre la flama del referèndum al País Valencià.**

Cal recordar que aquell 9 d'octubre de 2017, el de la nostra batalla de València contemporània, la diada nacional del País Valencià encara no vestia un caràcter de resistència antifeixista. Encara hi havia una escletxa oberta per l'independentisme popular i les diferents expressions de l'esquerra nacional al País Valencià que hem reivindicat aquesta diada no només com a un combat contra el blaverisme, sinó també com un marc de mobilització més des d'on articular la nostra proposta política. Encara abans d'aquell 2017, la defensa de les llibertats nacionals i socials d'un poble treballador que té al País Valencià la part d'un tot (els Països Catalans) era la protagonista de la diada, i el que estava en disputa al carrer no era tant la resistència contra el feixisme, que també, sinó dues formes irreconciliables de valencianitat.

L'anticatalanisme de matriu blaverista que negava la unitat de la llengua catalana, apallissava i perseguia l'independentisme i el valencianisme polític, finançava els Grups d'Acció Valencianista des de la UCD, atemptava contra la casa de Joan Fuster o cremava la senyera quatribarrada del Consell preautonòmic el 9 d'octubre del 1979, **ja no és una expressió exclusiva del feixisme dominant al País Valencià. En canvi, l'anticatalanisme modern sí que és una expressió central del feixisme i el nacionalisme espanyols. Així, mentre que durant la transició l'anticatalanisme va constituir una particularitat del feixisme al País Valencià** per combatre la unitat nacional dels Països Catalans i la seua autodeteminació com a expressió de ruptura, **ara, l'anticatalanisme modern és un element ideològic central també per al nacionalisme espanyol.** També per al feixisme, que s'alimenta tant d'aquest es-

panyolisme com de la identificació i construcció d'un enèmic comú que cal eliminar perquè posa en perill la seua unitat nacional. El fantasma de l'independentisme català i la defensa de la unitat d'Espanya són dos elements simbòlics aglutinadors i centrals de tot el feixisme espanyol com a expressió reaccionària del capitalisme a l'Estat, des del carrer fins a les institucions.

«Si certs elements simbòlics tradicionalment blaveristes poden ser ocupats ara per una nova valencianitat d'esquerres, és, en part, conseqüència les lluites populars, i, en part, perquè el feixisme al País Valencià troba en l'espanyolisme més pur un element més aglutinador que en el blaverisme històric»

Això no vol dir que en l'esforç per negar de la unitat dels Països Catalans encara perduren com a forma d'opressió al País Valencià els intents de destrucció de la llengua catalana, la prohibició de la comunicació en català entre institucions autonòmiques, la negativa a la reciprocitat dels mitjans audiovisuals catalans o la persecució dels nostres topònims. Però ara els elements simbòlics del nacionalisme espanyol al País Valencià es vesteixen per a articular la mateixa forma històrica de dominació nacional i burgesa d'una altra manera: prioritzen la rojigualda per damunt de la senyera coronada o es dediquen a referir-se al nostre País pel nom de Comunitat a seques, o esmentant les tres províncies, per exemple.

Siga com siga, el 9-O de 2017, que establiria precedents a les posteriors mobilitzacions en clau de resistència antifeixista, també va inaugurar un cicle de recentralització de competències i de feixistització social, que en la qüestió del conflicte nacional amb l'Estat ha obligat a vestir de reapropiació simbòlica i victòria d'un nou valencianisme polític el que es correspon, en definitiva, amb lluites de resistència o impugnació d'alguns símbols. Ho podríem expressar d'una altra manera: **si certs elements simbòlics tradicionalment blaveristes poden ser ocupats ara per una nova valencianitat d'esquerres, és, en part, conseqüència les lluites populars, i, en part, perquè el feixisme al País Valencià troba en l'espanyolisme més pur un element més aglutinador que en el blaverisme històric.** Al qual, tot siga dit, no acabarà mai de renunciar mentre existisca qui mantinga viu un projecte de País en què "dir-se valencià és la nostra forma de dir-nos catalans".

En definitiva, l'herència viva del "tot val per tal que no torne el PP", sumat al "tenim el millor que podem tenir ara mateix" i al fantasma del feixisme, ens han fet recular. Malgrat l'escenificació d'un aparent viratge en la nostra política, el procés de **recentralització de competències al País Valencià, les agressions lingüísti-**

ques i culturals o el desmembrament econòmic d'un model de país que, a la vista està, ha fracassat, **no han obtingut encara una resposta que identifique la necessària connivència del PSPV i l'aliança del Botànic per a materialitzar-se.**

Les escletxes que obren les lluites populars (antifeixistes, antirepressives, veïnals, contra els desnonaments, per la sanitat o els serveis públics) desgasten per l'esquerra la traïció de la socialdemocràcia d'Unides Podem aliada amb el social-liberalisme del PSOE al govern espanyol. Però potser pels arguments donats, potser pel lideratge poc agressiu de Ximo Puig, potser per una barreja entre possibilisme i meninfotisme en què estem instal·lats, no veiem cap camí que dibuixe una alternativa clara i focalitzem el conflicte de manera errada. **Necessitem un moviment que aspire a la presa del poder polític i a la construcció d'una alternativa popular des de la resistència i la generació de contrapoder.** Mai des de la derrota com si la màxima aspiració que poguérem plantejar-nos fora acompanyar des del carrer l'acció legislativa del govern valencià. **La corrupció i el malbaratament eren expressions de contradiccions més profundes, d'un conflicte nacional amb l'estat i de classe entre el poble i les oligarquies que encara no ha estat resolt.** En conseqüència, la utopia seria la d'aquells que encara creuen que hi ha un futur digne dins de l'estat espanyol i la Unió Europea. Els que defensem **l'interés que tenim com a poble en la construcció d'uns Països Catalans socialistes i feministes, i en la seua autodeterminació com a motor de confrontació amb l'estat i de generació del necessari contrapoder popular** que ens conduïsca a una sobirania plena, estem vestits del major realisme existent.

1.3 La via valenciana del govern, una via espanyola accelerada per la crisi de la COVID-19

A finals d'octubre de l'any 2019 va ser quan, sense encara tenir ni rastre de cap pandèmia, ni cap inhabilitació, el president de la Generalitat Valenciana, Ximo Puig, li responia així al seu homòleg català, Quim Torra: "Aquesta autonomia té la seua via pròpia, no és ni centralista ni sobiranista, és la via valenciana, que està lluny del que proposen alguns catalans, i el senyor Torra ha d'evitar qualsevol intent d'immiscir-se en la política valenciana". Amb aquesta contundència Puig demanava a Torra que no tractara d'estendre les seues "ànsies sobiranistes" i li exigia també "respecte" cap al "poble valencià".

Dos anys després, la retòrica es transformava amb un viratge de 180 graus. El context va afavorir el desplaçament de Ximo Puig a Barcelona per a trobar-se amb Pere Aragonés, un possible homòleg de la conciliació, que sentia més allunyada aquella pressió popular que modulava els discursos públics de Torra. El missatge de Puig va ser inequívoc: "Mentre altres territoris han fet del caos, la confrontació i la fractura la seua resposta irresponsable davant del coronavirus, en la societat valenciana ha imperat la serenitat, l'estabilitat i la confiança". Tot això seguit de crides a Aragonés a "teixir aliances" i assumir la premissa que ningú pot defensar els seus interessos a Europa de forma individual, i per això cal "una Espanya d'Espanyes", una "Espanya catalana", una "Commonwealth mediterrània". L'objectiu de la via valenciana no és altre, per tant, que trobar l'encaix territorial del País Valencià a l'estat espanyol i, de passada, estendre aquesta ferramenta de reestabilització política a les institucions autonòmiques de la resta dels Països Catalans.

Cal, per tant, ressaltar que **la via valenciana no és una expressió de canvi sinó que consisteix en essència en la reformulació particular de l'autonomisme al País Valencià.** Un encaix territorial per a **mantenir inalterades les condicions de dominació de classe i nacionals,** que pivoten fonamentalment al voltant de la **no confrontació, el seguidisme a les polítiques del govern espanyol i l'assumpció que les majors cotes de sobirania a les quals podem aspirar venen donades per la negociació de millores en el finançament.** Aquesta via valenciana ha hagut d'anar acompanyada necessàriament d'una nova valencianitat. Una identitat que posa

en relleu els "valors" i "elements" propis, sense qüestionar-se a quina nació pertany ni quina classe resulta especialment agreujada en tot aquest conflicte. Una identitat valenciana que en teoria hauria trobat en l'espoli i l'infrafinançament una tesi aglutinadora vàlida per a aparentar confrontació amb l'Estat i negociar sense transformació.

Allò cert, però, és que actualment **el País Valencià és el territori del conjunt de l'estat més endeutat, ja que acumula un deute de 49.651 milions d'euros** (46,7% del PIB), és a dir, 9.872 € per càpita. Només és superat per la CAC, on el percentatge de deute respecte del PIB es troba 11 punts per sota, però el deute per càpita ascendeix a 10.231 € (78.000 milions en total). Indicadors que testimonien la profunda dependència de l'Estat en l'assignació real de recursos i en la sobirania per a la redistribució d'aquests.

«La via valenciana no és una expressió de canvi sinó que consisteix en essència en la reformulació particular de l'autonomisme al País Valencià. Un encaix territorial per a mantenir inalterades les condicions de dominació.»

L'infrafinançament és perfectament constatable, però la seua centralitat discursiva genera una idea equívoca respecte de l'arrel estructural de la nostra manca de recursos. Perquè si bé és cert que un percentatge entorn del 40% d'aquest deute té l'arrel en la manca d'un finançament just per a la provisió de serveis públics, **es tracta d'un reclam que no qüestiona qui exerceix el poder real de l'Estat.** Per això és la demanda central dels precursors de la via valenciana, i per això també ha estat perfectament assumida per alguns sectors del valencianisme modern. Els primers vindrien a plantejar que hi ha una exigència legítima cap a l'Estat, que passaria per reclamar un repartiment més just del pastís, sempre des de la conciliació i la inalterabilitat del marc constitucional espanyol. Els segons vindrien a validar que aquesta mateixa exigència, assumida com a reivindicació de dreta a esquerra de les Corts Valencianes, hauria de servir per a generar un canvi progressiu en la consciència nacional de valencians i valencianes, amb la qual cosa es passaria de l'infrafinançament a l'espoli, i de l'espoli a la sobirania. **Una incomprensió del caràcter estructural de l'explotació, que té en l'infrafinançament una expressió més de dominació, però en cap cas la solució política.**

Una visió que amplie la panoràmica de l'enfocament així ho testifica. Ni el més just dels finançaments seria un mecanisme compensatori que permetria una justa redistribució de la riquesa al País Valencià i superar el volum de deute acumulat. **Cap programa polític que no plantege una cancel·lació total del deute i una eixida de l'estat espanyol i la Unió Europea no tindrà capacitat de prosperar cap a un model econòmic**

inspirat en la planificació, la sobirania tributària, el control popular dels mitjans de producció i la redistribució del treball i la riquesa. No hi ha camí cap la sobirania i el control dels nostres recursos sense una forma d'organitzar la societat al marge del capitalisme i el patriarcat, i això implica necessàriament un escenari de confrontació, lluita i generació de contrapoder. Un camí en què l'única via possible perquè els recursos propis puguen servir als interessos de la majoria és la independència, que només podrà arribar des del recobrament de la unitat dels Països Catalans i la seua autodeterminació com una autèntica revolució política.

«Cap programa polític que no plantege una cancel·lació total del deute i una eixida de l'estat espanyol i la Unió Europea no tindrà capacitat de prosperar cap a un model econòmic inspirat en la planificació, la sobirania tributària, el control popular dels mitjans de producció i la redistribució del treball i la riquesa.»

Si alguna cosa ha demostrat la negligent gestió de la pandèmia i el pes que ha tingut sobre les nostres vides és que les autonomies són institucions buides de qualsevol sobirania al servei del Regne d'Espanya. No fa tant de l'escenificació de la resposta a la crisi amb rodes de premsa dels caps de l'exèrcit i de la policia o del no tancament d'autonomies sota criteris polítics i no sanitaris. Una crisi que ha expressat amb nitidesa que un poble que no té capacitat de planificar la seua economia, de controlar els seus recursos i de decidir si la producció s'ha d'orientar a salvar les vides de les persones o les taxes de guany dels grans propietaris, és un poble sotmés a voluntats alienes.

La imatge d'aquell Botànic aparentment sòlid que va rebre avions de la Xina amb material sanitari era només un altre mirall temporal en l'evolució de la pandèmia. Novament un any d'evolució en la crisi de la COVID-19 no ha permés prendre cap mesura que aturara realment la pandèmia, **perquè ni es disposa de la sobirania per a fer-ho ni hi ha la correlació de forces per a materialitzar-ho, en tant que exigeix una confrontació real amb els interessos d'aquells que han continuat augmentant les seues taxes de benefici.** Amb xifres que superaven els 9.000 contagis i les 90 morts diàries, el sistema de salut i residències col·lapsat, i la caiguda del model turístic i de terciarització, es deslegitima la imatge d'un Botànic valedor de l'autonomia com a ferramenta d'una Espanya constitucionalista del segle XXI. Aquesta és **la proposta real de la via valenciana: dibuixar un nou encaix, reassentar el règim, apagar la flama, escenificar una nova política de consens enfront de la confrontació que reivindique el potencial dels consensos de la Transició, la Constitució i l'estat de les autonomies.**

2. *El País Valencià en xifres.*

Les condicions de vida de la classe treballadora abans i durant la pandèmia de la COVID-19. Acceleració d'una crisi estructural

2.1 Salut pública: del model Alzira, externalitzacions i residències de majors

Els serveis públics han estat objecte des dels anys 80 a l'actualitat de privatitzacions i mercadeig i han passat a engreixar amb beneficis milionaris moltes empreses privades en detriment de la universalitat d'accés i de la qualitat. **La mercantilització de tots els serveis públics** que es dona en l'actualitat **al País Valencià** i d'igual manera en **tots els Països Catalans** sota **el dogma neoliberal té greus conseqüències per a la salut de les treballadores, de les classes populars i per a les dones, que en patim en major mesura les conseqüències.** Tot el que els serveis públics no garanteixen, per resultar rendibles econòmicament o complir els topalls de dèficit que imposa l'estat espanyol i la UE en els diversos pressupostos autonòmics, repercuteix en l'empitjorament de les nostres condicions materials de vida.

La salut, i en conseqüència la sanitat, l'envelliment i la cura de la dependència s'ha convertit en un espai fonamental per l'acumulació i reproducció del capital i per al lucre i el guany. I hem aprés que quan aquests interessos econòmics i polítiques privatitzadores no aconsegueixen entrar per la porta gran, ho fan pels intersticis, es colen en les polítiques públiques i s'aprofiten de les debilitats dels sistemes sanitaris. En aquest sentit, **és equivocada la proposta que suposa que amb la dedicació de més recursos al sistema, amb uns pressupostos millors**, com els pactats per Ximo Puig per a l'estat espanyol, tindrem un sistema sanitari i residencial que garantisca els drets bàsics, **per tres raons:** la **primera**, perquè **en l'estat actual de desenvolupament del capitalisme és impossible editar un estat del benestar;** la **segona**, perquè **les autonomies dins de l'estat espanyol i la UE no poden plantejar uns serveis públics desmercantilitzats** i, per tant, no és cert que simplement amb més recursos les autonomies podrien garantir els drets bàsics, i **per últim**, perquè **la naturalesa del capitalisme és absolutament contrària al desenvolupament de la vida.**

Malauradament, el País Valencià es va situar a l'avantguarda de les dures privatitzacions de serveis sanitaris en inventar el **"model Alzira"** de gestió. Així es va anomenar **la privatització que es va dur a terme en l'Hospital de la Ribera,** l'hospital de referència de les comarques de la Ribera Baixa i la Ribera Alta. L'hospital va nàixer el 1999 a mans del PP, al capdavant de la Generalitat Valenciana d'Eduardo Zaplana i la Conselleria de Sanitat de

Joaquin Farnós, mitjançant la fórmula de gestió privada i assajant el que van anomenar col·laboració pública i privada. En definitiva, es va deixar en mans de la iniciativa privada i va donar el nom al "model Alzira" de concessions privades hospitalàries pagades i repagades amb recursos públics.

L'empresa privada que gestionava l'Hospital de La Ribera, Ribera Salud, va perdre més de 5 milions d'euros en 4 anys, raó per la qual **el 2002 la Generalitat Valenciana d'Eduardo Zaplana i la Conselleria de Sanitat de Serafín Castellanos van rescatar l'empresa Ribera Salud amb el pagament de quasi 70 milions d'euros, incloent-hi el lucre cessant** (allò que van deixar d'ingressar segons les seues expectatives de negoci) i li van atorgar un nou contracte amb condicions més beneficioses per als accionistes, que no per als pacients ni per a les classes populars de la comarca.

«La famosa reversió de la privatització va ser realment una submissió per part del govern del Botànic davant de Ribera Salud en tota regla.»

La concessió de l'Hospital de la Ribera va acabar l'1 d'abril de 2018. No va acabar perquè el govern valencià decidira posar-hi fi, malgrat l'acord del Botànic, o per considerar la privatització de l'hospital perjudicial per a la salut dels habitants de la Ribera. Malgrat declaracions abrandades i el teatre de revertir les privatitzacions que va interpretar el govern tripartit "progressista" valencià, la privatització **va acabar perquè es va finalitzar el contracte, clar i ras. La famosa reversió de la privatització va ser realment una submissió per part del govern del Botànic davant de Ribera Salud en tota regla**. Així va ser, malgrat el rescat i les irregularitats que es van observar en la facturació per espoliar diners a les valencianes, la degradació de la qualitat assistencial, els problemes crònics de llistes d'espera per les visites a l'especialista i per les intervencions quirúrgiques. Qui va eixir guanyant va ser l'operadora privada, que va buscar sempre el màxim benefici econòmic i va perjudicar les condicions laborals de les treballadores i els treballadors, la qualitat assistencial que prestava un centre on sempre es passava per davant els pacients de pagament i, en definitiva, que va perjudicar la salut i va administrar un dret a l'accés a la sanitat pública que depenia dels diners que portares a la butxaca.

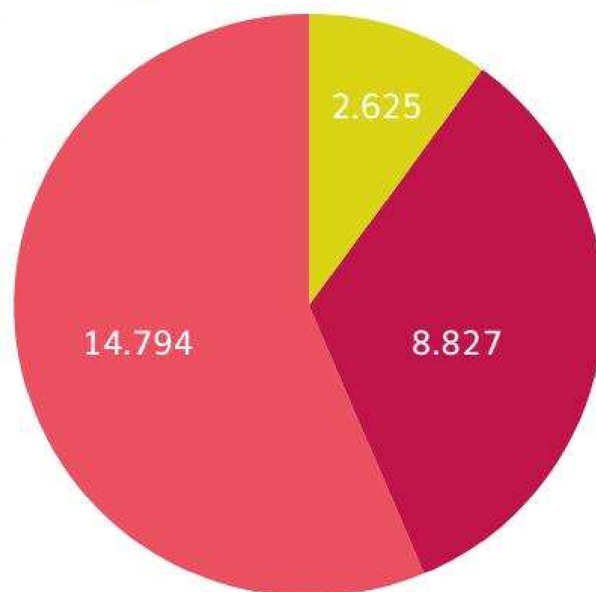
La resta de contractes de la Conselleria de Salut valenciana amb Ribera Salud per hospitals són: l'Hospital de Dénia, privatitzat fins a l'any 2023; l'Hospital d'Elx, privatitzat fins a 2025 i, per últim, l'hospital que el govern diu que està en procés de "reversió": el de de Torrevella, que tenia contracte fins a 2021. L'Hospital de Manises també és de gestió privada però gestionat per Sanitas i la privatització acaba l'any 2024.

En el cas de les residències, la fotografia no és millor. L'empresa privada és el principal proveïdor de serveis d'atenció residencial. Davant

l'envelliment de la població i la falta de places públiques, fons voltors, asseguradores, constructores i multinacionals alienes als àmbits sanitari i assistencial han fet grans inversions en residències i centres de gent gran –en només dos anys, de 2015 a 2017, més de 2.000 milions d'euros– i ja controlen, segons les diferents fonts, entre el 25% i el 35% del negoci.

Actualment, **al País Valencià, més del 90% de les places a residències són privades.** 8.827 places corresponen a 137 residències privades i 14.794 places a residències concertades de gestió privada. I com fan aquestes empreses els beneficis? Molt senzill. Primer, amb els preus de les residències. **Una plaça en una residència al País Valencià val entre 1.586 € i 2.045 € al mes, més l'IVA**. Moltes d'aquestes residències cobren, a més, una subvenció per les places que es troben concertades. **Abarateixen costos amb el salari de les seues treballadores**, majoritàriament dones i amb salaris irrisoris, **torns de moltes hores, jornades exhaustives i una pressió assistencial** cap a aquestes treballadores difícil de gestionar. Estalvien diners reduint el personal i augmentant la ràtio cuidadora/pacients. Un altre lloc d'estalvi el proporciona el fet de reduir l'assistència mèdica i especialitzada: menys personal sanitari, menys hores. Estalvien en material sanitari: bolquers, travessers per als llits, etc., via reutilitzacions o simplement perllongant les hores per fer els canvis. Abarateixen costos també en la neteja de les instal·lacions, en el menjar, en general en tot allò que puga generar-los beneficis.

Residències: places i preus

- Places públiques
- Places privades
- Places concertades de gestió privada

Cost per plaça

Entre 1586€ i 2.045€ al mes + IVA

La gestió de la crisi generada per la COVID-19 ha vingut a certificar que els sistemes de gestió que es trien per a aprovisionar la població de drets no són sistemes neutres, asèptics ni buits d'ideologia. Ni en l'àmbit sanitari ni en el sociosanitari tampoc. **No podem pensar que només gestionant millor el sistema que tenim s'hauria pogut evitar el que ha passat.** Més quan aquesta gestió hauria de venir de **les autonomies, estructures institucionals mancades de sobirania, no només per la centralització de competències espanyola, també pels dictats socioeconò-**

mics de la UE. Marcs institucionals que en tots els Països Catalans, de la mà dels diferents governs, no han dubtat a aplicar els dogmes de la mercantilització dels serveis públics, retallar i privatitzar. En clau sanitària i sociosanitària pareix clar que si no canviem tot el model, si no passem d'un model sanitari i **sociosanitari mixt públic i privat a un model 100% públic en què tots els recursos públics es destinen a garantir drets per a les treballadores i les classes populars de manera equitativa, sempre hi haurà desigualtat en l'accés al dret a la salut;** sempre hi haurà una assistència primària infrafinançada i no considerada com el que hauria de ser, la pedra angular del sistema sanitari; sempre hi haurà urgències col·lapsades, perquè els hospitals se seguiran guiant per criteris mercantils; sempre hi haurà llistes d'espera, i els drets de les pacients que esperen dependran dels diners que tinguen a la butxaca per a poder accelerar les intervencions o no, i sempre hi haurà morts a conseqüència de tot el que hem mencionat, unes morts evitables.

Mereix un apartat propi com l'impacte de la COVID-19 ha agreujat la desigualtat de salut entre dones i homes. **Les dones representen el 70% del personal sanitari a escala mundial,** una mitjana **als PPCC del 51% del personal mèdic, el 84% d'infermeria, el 72% en farmàcia, el 82% en psicologia i un 84% del personal que treballa en les residències de majors i persones dependents,** on s'han donat les pitjors xifres de morts i contagis. Les treballadores del sector de l'atenció domiciliària i de la geriatria, sectors altament feminitzats i amb una gran majoria de treballadores migrades, tenen **sous que no arriben a 1.000 € nets mensuals**. Sectors que fa anys que denuncien la precarietat laboral i que ara, amb la crisi de la COVID-19, han de realitzar la seua tasca amb equips de protecció insuficients, amb la qual cosa posen en risc la seua salut. També com a professionals imprescindibles estan en primera línia de contagi, com a netejadores, dependentes i treballadores de la llar.

«Posar en qüestió la privatització dels hospitals, de les residències, les externalitzacions de serveis i qui es lucra amb aquestes és qüestionar d'arrel el capitalisme i les institucions autonòmiques que, per acció o omissió, ho permeten.»

A més, la crisi sanitària ha posat en primer pla precisament el valor de les cures. Sobretot perquè **tot allò que no ha cobert el sistema sanitari i sociosanitari ha impactat en les dones, i ens ha col·locat al capdavant de la resposta a la malaltia.** A les dificultats habituals de conciliació i falta de corresponsabilitat hem de sumar el tancament dels centres educatius, el teletreball i el confinament de la població en els seus domicilis, un fet que provoca també una sobrecàrrega de treball. La crisi sanitària està fent evidents els límits d'un model

econòmic, el capitalista, que de la mà del patriarcat històricament ha descarregat sobre les dones aquestes tasques de cura física i emocional de les persones i de la vida, alhora que els ha negat tot reconeixement social i valor econòmic. Tant quan els desenvolupen de manera remunerada com quan els fan de manera gratuïta, són treballs imprescindibles perquè aquest sistema seguisca acumulant beneficis.

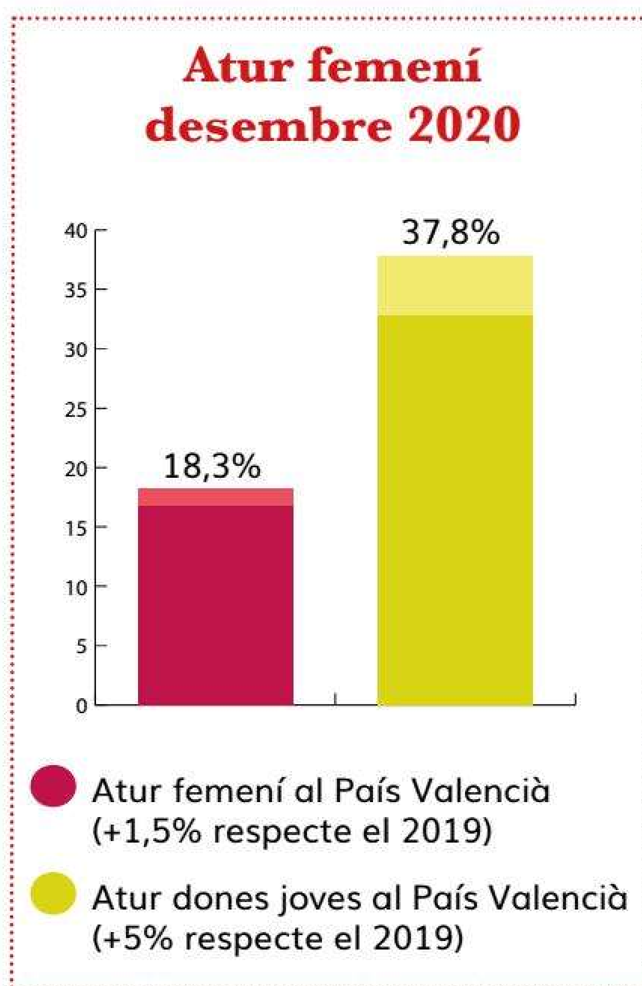
Posar en qüestió la privatització dels hospitals, de les residències, les externalitzacions de serveis i qui es lucra amb aquestes és qüestionar d'arrel el capitalisme i les institucions autonòmiques que, per acció o omissió, ho permeten. No n'hi ha prou amb esperar 10 o 15 anys per a poder revertir la privatització d'algun hospital o d'alguna residència. No és suficient excusar-se en la legalitat vigent per a no expropiar de les mans de grans empresaris el dret a la salut i retornar-lo a les classes populars. **Hi ha una alternativa i aquesta passa per un sistema residencial (i també de sanitat) de titularitat, gestió i provisió 100% públiques.** Enfocat a posar fi a les desigualtats en salut entre classes i entre dones i homes. Unes condicions laborals estables, una bona remuneració per a les treballadores que el fan funcionar. Ho hem de fer desterrant l'ànim de lucre i la propietat privada de la prestació de drets. Com a societat no podem consentir la degradació en vida de la gent gran, no podem perdre el dret a envellir dignament perquè el capitalisme considere que a aquestes edats ja no som "productives".

2.2
Les condicions de vida de la classe treballadora com a constatació de la continuïtat

2.2.1
Les dones treballadores: de la primera línia en la lluita contra la COVID a la primera línia en precarietat i empobriment

Les condicions estructurals de precarietat i empobriment de les dones de les classes populars al País Valencià no són substancialment diferents de la resta de les dones als Països Catalans. Són testimoni directe de com, malgrat la retòrica dels governs del canvi, les condicions d'explotació estan vinculades indissolublement a les relacions socials de producció, és a dir, al sistema capitalista patriarcal. És el cas, per exemple, de la divisió sexual de treball i l'assumpció majoritàriament del treball de cures, que situen les dones en unes condicions de desigualtat en l'accés a un mercat laboral ja d'entrada altament precaritzat pels efectes de la darrera crisi econòmica, les reformes laborals i la dependència econòmica del sector turístic. Així doncs, la crisi accelerada per la COVID-19 no ha fet més que empitjorar-les.

La taxa d'atur femení al PV el desembre de 2020 s'ha situat en el 18,3% (vora 4 punts per damunt dels homes, i un 1,5% superior a la de 2019) i és especialment greu l'atur femení entre les dones joves, que arriba al 37,8% (que s'ha vist incrementada en més de 5 punts en comparació amb l'any 2019). Aquestes xifres ens situen en unes taxes d'atur semblants a les de 2008-2009, en ple esclat de l'última crisi.

A la creixent taxa d'atur, hem d'afegir l**a precarietat que caracteritza els sectors laborals altament feminitzats.** El comerç, l'hostaleria, el treball domèstic remunerat, la neteja o les activitats auxiliars administratives són sectors en què la contractació de les dones és més alta (86% de les assalariades treballen en el sector serveis). Els treballs vinculats a aquests sectors són socialment menys valorats i, per tant, amb salaris més baixos (el 2017 la diferència entre el salari mitjà en la indústria i el sector serveis era de més de 3.000 € anuals). Tanmateix, **la contractació temporal, l'estacionalitat i la parcialitat són també característiques en el mercat de treball femení.** Amb dades de l'any 2019, cal destacar que el **89% de contractes que es realitzen són de caràcter temporal, només un 10-11% són indefinits i els percentatges de parcialitat dupliquen els dels homes.** Circumstàncies a les quals s'han d'afegir les pràctiques d'abús empresarial que es donen en els sectors com l'hostaleria o la neteja, amb pactes salarials per davall dels convenis col·lectius o realització de jornades superiors a les contractades.

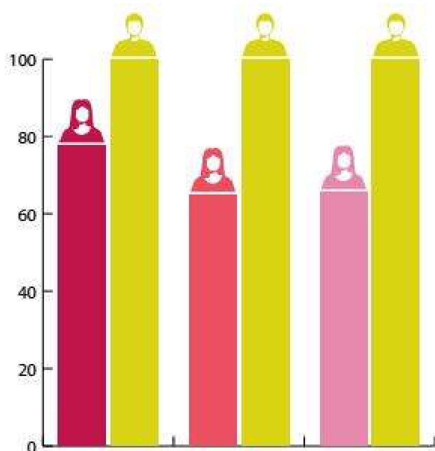
Especial testimoni de com es perpetua la misèria de les condicions materials de vida de les dones treballadores és el **treball domèstic**, amb una regulació que legalitza la precarietat: **sense dret a prestació d'atur, amb una jornada legal de 60 hores setmanals, amb la possibilitat d'extinció del contracte per desistiment de la persona ocupadora, sense les garanties en el pagament de salari per part del FOGASA** i la pràctica encara bastant generalitzada, tant en el treball domèstic remunerat com en els treballs de cures a infants i persones grans, de manca de contractes, situada en l'economia informal, amb especial afectació en aquest sector de les dones migrades. En aquests sectors, les dones han estat especialment castigades per la pandèmia, sense possibilitat d'accedir als ERTO i acomiadades sense cap dret ni prestació.

«La contractació temporal, l'estacionalitat i la parcialitat són també característiques en el mercat de treball femení. Amb dades de l'any 2019, cal destacar que el 89% de contractes que es realitzen són de caràcter temporal, només un 10-11% són indefinits i els percentatges de parcialitat dupliquen els dels homes.»

Aquestes condicions d'explotació s'han posat sobre la taula amb l'esclat de **conflictes en el si d'alguns d'aquests sectors altament feminitzats.** El darrer, **la vaga anunciada el mes de desembre del 2020 per les encaixadores de taronja**, davant les demandes de la patronal de fixar la jornada de 10 hores diàries de dilluns a diumenge, el que suposa carregar-se de facto la jornada laboral de 40 hores setmanals i de cinc dies a la setmana establerta amb caràcter general. Abans, el conflicte va escla-

tar per les condicions en què treballen les cambreres de pis. **Les Kellys posaven damunt la taula la precarietat de les seues condicions laborals**: la sobrecàrrega de treball amb una mitjana de 25 habitacions en 6 hores o l'externalització de la neteja d'hotels, que suposa tenir un conveni col·lectiu amb pitjors condicions laborals i un greuge comparatiu amb les treballadores adscrites al sector d'hostaleria. També **les aparadores del calcer de les comarques del Vinalopó** van treure a la llum les condicions d'explotació en què han estat treballant en un dels sectors, el del calcer, que representa el 5,7% de l'economia valenciana: jornades de 12 hores, sense cotitzar ni cap dret laboral i amb greus afectacions a la llarga per a la salut de les treballadores.

Escletxa salarial

Escletxa salarial 22,39% (2017)

Escletxa salarial en ocupacions poc qualificades 35%

Escletxa en les pensions 34,4%

Diferència en el salari mitjà

5343,93€ anuals

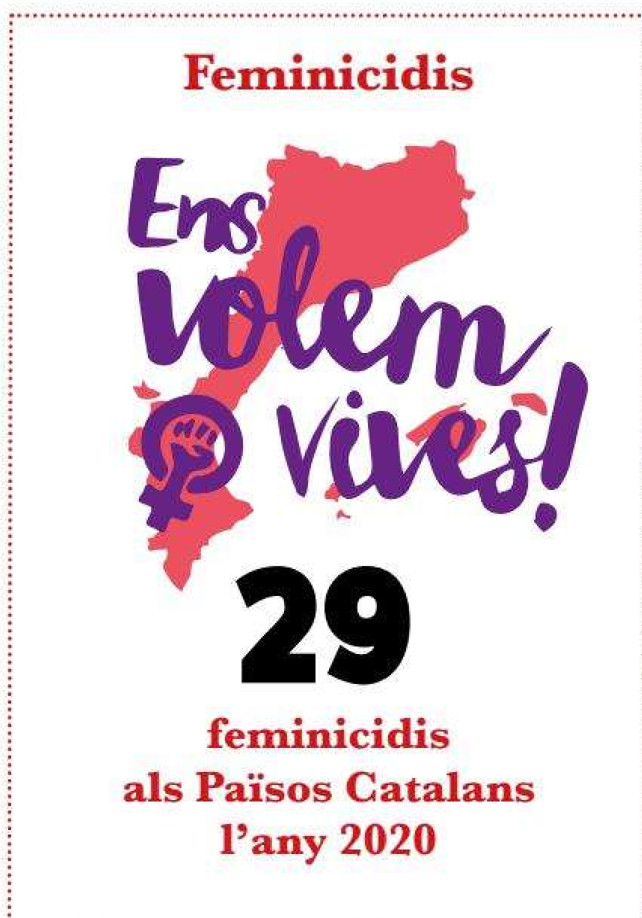
Aquestes circumstàncies són la causa que les dones percebem uns sous més baixos. **L'escletxa salarial se situava en el 22,39% el 2017. Això significa que la diferència entre el salari mitjà femení i masculí és de 5.343,93€ anuals.** Aquesta diferència arriba al 35% en ocupacions menys qualificades, i al 26,3% en dones entre 45 i 54 anys, conseqüència directa de la interrupció de la vida laboral de les dones per la dedicació a les cures, i que lògicament també s'incrementa en les pensions en què la diferència se situa en el 34,4%. Tot això situa **les dones al PV en una taxa de pobresa el 2019 del 28,1%, més d'un punt per damunt de la taxa general.** Afrontem una crisi en la qual la perspectiva és que els sectors més afectats són els altament feminitzats.

L'altra plaga que travessa les nostres vides és la **violència masclista,** que ha tingut en la pandèmia un augment exponencial, ja que moltes dones s'han vist obligades a estar confinades amb els seus maltractadors. En aquest sentit, **durant el mes d'abril del 2020, en ple confinament domiciliari, al País Valencià les telefonades al 016 es van incrementar un 81% respecte del mateix mes del 2019.** Es tracta d'una violència que és estructural, que patim les dones pel fet de ser-ho. Que es troba en els fonaments del sistema capitalista i patriarcal del qual la punta de l'iceberg són els feminicidis. **El 2020 les víctimes mortals de la violència masclista als Països Catalans foren 29.** Més de la meitat són feminicidis íntims (a mans de parelles o exparelles), seguits en nombre de víctimes dels feminicidis familiars

(les dones assassinades per algun familiar home, majoritàriament fills). Ens trobem davant d'una **evidència de la relació de causalitat directa de les deficiències en el sistema públic d'atenció a les cures i la violència contra les dones.**

A més, cal tenir en compte la violència institucional i la cultura de la violació, que responsabilitza les dones i fa que de forma generalitzada la violència patida no siga denunciada. S'estima que **al País Valencià el 40% de les dones han patit algun tipus de violència (física, sexual, emocional, psicològica o econòmica) per part d'alguna parella al llarg de la seua vida i la meitat de les dones han patit en algun moment de les seues vides assetjament sexual.** I pel que fa a la violència sexual i l'assetjament en l'àmbit del treball cal assenyalar la major vulnerabilitat que pateixen les dones migrades en el marc del treball domèstic, en què la situació d'irregularitat administrativa de moltes d'elles, juntament amb el fet que és en el domicili on es desenvolupa el treball, són factors que n'afavoreixen la impunitat.

Les xifres tan elevades de casos de violència masclista contrasten amb els recursos disponibles per a atendre les víctimes. A tall d'exemple, els Centres Dona 24h, amb poca implantació territorial, que només funcionen de forma ininterrompuda les 24h tots els dies de l'any a València, Alacant i Castelló; uns centres sobrecarregats i en alguns casos amb un llarg abast territorial, cosa que fa que una víctima de violència masclista a Xàtiva siga tractada pel Centre Dona d'Elda. Alternatives habitacionals segures per a les víctimes de violència, prestacions que garantisquen la subsistència i la independència econòmica i uns serveis públics d'atenció a les cures que faciliten la inserció laboral de les dones són mesures de xoc sense les quals no es pot avançar en l'erradicació de la violència contra les dones, objectiu últim que necessita canvis estructurals i que no serà possible en un sistema capitalista i patriarcal.

PROU VIOLÈNCIA MASCLIS
I REPRESSIÓ!

DESOBEDIÈNCIA

2.2.2

La situació general de la classe treballadora: atur, terciarització, treball precari i empobriment

Així doncs, cal afegir que tot i que no podem parlar de la situació de la classe treballadora sense esmentar els efectes econòmics de la COVID-19, hem de tenir clar que els indicadors els darrers anys no eren precisament per a sentir-nos optimistes pel que fa a les nostres condicions materials de vida. **L'atur juvenil se situa entorn del 40%,** amb l'afegit d'un mercat laboral marcat per la precarització i la temporalitat: al voltant del **91% de les treballadores menors de 30 anys tenen contractes temporals i amb uns sous que de mitjana ronden els 880 €**. En el moment en què es van redactar aquestes línies, al País Valencià hi havia 437.701 aturades, de les quals 47.150 treballadores afectades per un ERTO, d'un total d'1.078.137 treballadores aturades als Països Catalans.

Pel que fa a la taxa de pobresa i exclusió social al País Valencià, actualment afecta entorn del 27% de la població, és a dir, quasi 1 de cada 3 persones, i existeix una diferència de 6 anys en la mitjana d'esperança de vida entre els barris més rics i més pobres de les grans ciutats, on el suïcidi se situa des de fa temps com a primera causa de mort no natural als Països Catalans. En el cas del País Valencià, **les xifres de suïcidis de l'any 2019 van duplicar els accidents de trànsit.** Són totes xifres que constaten com la redistribució de la riquesa, l'explotació laboral que patim, la violència masclista o la problemàtica de l'habitatge actuen tots com a determinants socials de la salut i la malaltia mental.

Podem constatar, doncs, amb claredat, que més enllà de declaracions grandiloqüents i polítiques de gestió, **les condicions materials de vida de la classe treballadora al País Valencià no han fet més que empitjorar durant els darrers 6 anys.** Tot això en consonància amb una tendència que serà irreversible sempre que no s'atenga la profunditat dels determinants estructurals d'aquesta situació i, en conseqüència, es plantege la **urgència de construir un sistema de planificació econòmica i control democraticopopular dels nostres recursos que oferisca un nou model de país fora de les lògiques de mercat imposades per la UE**. Actualment, el PIB al País Valencià es distribueix per sectors amb un 63% per al sector serveis, 17,5% en la indústria, 7% construcció i 2,8% per a l'agricultura, per citar només un exemple de l'elevat grau de dependència i manca de sobirania.

Una dependència extensible al **monocultiu turístic (15% del PIB) d'algunes comarques** que guarda relació amb el fet que siguen les més empobrides del País Valencià. La Marina Alta, la Marina Baixa i el Baix Segura (Torrevella), **concentren les taxes més elevades de risc de pobresa, entre el 30 i el 33%, molt per damunt de la mitjana valenciana.** Dins d'aquestes comarques s'ubiquen també els municipis amb una renda mitjana més baixa, en coincidència

amb **una dinàmica comuna a tots els municipis dels Països Catalans amb dependència del monocultiu turístic** (Salou o Lloret de Mar acumulen rendes per càpita un 30 o 40% inferiors a la mitjana catalana, per citar-ne un exemple). Estacionalitat, temporalitat, precarietat i contractació fraudulenta són els trets més característics de les feines vinculades al sector turístic.

«El monocultiu turístic (15% del PIB) d'algunes comarques guarda relació amb el fet que siguen les més empobrides del País Valencià. La Marina Alta, la Marina Baixa i el Baix Segura (Torrevella), concentren les taxes més elevades de risc de pobresa.»

Destacable és també la composició d'aquest sector serveis: són les tres autonomies que esquart**eren els Països Catalans les que encapçalen les xifres més baixes de treballadores públiques per cada 1.000 habitants de tot l'Estat** (29% al PV, 27% a la CAC i 26% a les Illes). Amb unes xifres que també constaten la temporalitat i la precarietat: **35% de la plantilla de funcionaris de la Generalitat la constitueixen interins.** Malgrat les sentències i denúncies, la situació és encara més greu en sectors com el de les infermeres de la sanitat pública, els bombers forestals, educadors socials o professorat interí.

Però no es pot valorar la situació del mercat laboral al País Valencià atenent només les condicions objectives sense tenir en compte l'escassa implantació de sindicats combatius de classe i la relació que té el paper que han jugat els sindicats majoritaris (CCOO i UGT) en la manca de consciència de classe i organització de les treballadores. **L'acció dels sindicats majoritaris en els darrers quaranta anys s'ha caracteritzat per la reducció de la combativitat i el pactisme, que ha sigut un dels factors determinants dels baixos nivells d'afiliació sindical,** i també d'organització als centres de treball. La darrera crisi econòmica, de la qual les treballadores encara ens ressentim, va tenir efectes devastadors en un teixit industrial ja bastant debilitat pel procés de desindustrialització patit des dels anys 80, i en què l'acció d'aquests grans sindicats va ser negociar els ERO als despatxos, un fet amb què es va renunciar a la mobilització obrera i a qualsevol altra alternativa que no foren els acomiadaments massius.

Hui dia ens trobem un mercat de treball precaritzat reforma rere reforma, en què **les treballadores, majoritàriament desorganitzades i amb la por a l'atur, són carn de canó per a empreses i empresaris cada vegada amb menys escrúpols,** en què cada vegada impera més la negociació individual, en moltes ocasions per sota dels convenis col·lectius, i en què la reclamació judicial esdevé l'única resposta a l'abús cada vegada més estés. Podríem dir que, els darrers anys, el camp de batalla pels drets laborals ha passat dels centres de

treball als jutjats, amb un excés de judicialització del conflicte en què les treballadores només perdem: perdem temps, perdem diners i perdem drets.

És òbvia la relació entre l'organització de les treballadores i la millora de les condicions de treball. Les treballadores en empreses amb comités d'empresa o seccions sindicals combatives tenen millors condicions laborals. Així doncs, l'aposta per revertir la situació passa necessàriament per enfortir els sindicats combatius i de classe, la constitució de seccions sindicals i assemblees de treballadores que lluiten des dels centres de treball per a millorar les condicions laborals i contra els abusos i traslladar també el conflicte al carrer. En aquest sentit, **des d'Endavant apostem per enfortir la Coordinadora Obrera Sindical.**

2.2.3
La problemàtica de l'habitatge a les grans ciutats. Acumulació capitalista i especulació financera

Tot i que la centralitat política de la **lluita per l'habitatge** a les grans ciutats dels Països Catalans com a aposta estratègica d'Endavant (OSAN) per al pròxim cicle polític es desenvoluparà més en el punt 3, cal constatar ací amb dades que aquesta orientació en la lluita respon a dues valoracions. La primera, la constatació de l'existència d'unes condicions objectives que acceleraran **aquest conflicte els propers anys com a conseqüència d'un mercat immobiliari que es comporta com a nínxol d'acumulació capitalista en un país de la Mediterrània marcat per la desindustrialització i la preponderància del sector serveis.** La segona, fonamentada en l'experiència pràctica de la identificació d'unes condicions subjectives en un segment de la classe treballadora desposseïda organitzada al voltant del sindicalisme de barri i d'habitatge.

Així doncs, els desnonaments per impagament de lloguers o hipoteques, la cancel·lació de les dacions en pagament i els contractes de lloguer social negociats fruit de les lluites populars de la darrera crisi, juntament amb fenòmens com la gentrificació a les grans ciutats, els preus elevadíssims i els salaris baixos, generen processos d'expulsió massiva de milers de famílies de les seues cases. **L'any 2019 es van produir 4.079 llançaments hipotecaris (desnonaments),**

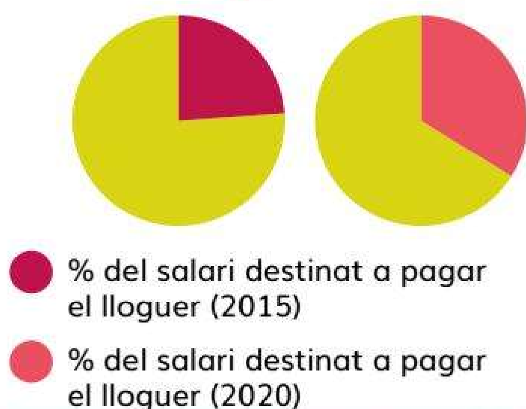
dels quals els que s'executen per impagament de lloguer, han passat de representar un terç a ser el 60% del total (indicador del grau de despossessió). No obstant això, els desnonaments es van reduir l'any 2020 a 1.649 com a conseqüència de la declaració de l'estat d'alarma. Malgrat això, la xifra d'execucions hipotecàries s'ha incrementat l'any 2020 respecte del curs anterior, la qual cosa fa preveure que totes aquelles execucions temporalment aturades generaran una onada de desnonaments (llançaments) massiva a finals de 2021.

«El 81% de joves entre els 16 i els 34 anys encara no s'han pogut emancipar i s'ha de recordar que des de 2015 (primer govern del Botànic) el preu del lloguer al País Valencià ha pujat un 68% de mitjana.»

La quantitat de massa salarial que una treballadora dedica a pagar el seu lloguer ha pujat un 10% de mitjana en 4 anys, de manera que **si l'any 2015 es dedicava un 24% del salari a pagar un lloguer d'un pis de 80 m2, actualment es dedica el 34% dels ingressos.** Xifres absolutament superades si parlem de les dades ja oferides sobre emancipació juvenil o preus que paguen les joves de classe treballadora. Cal afegir també que més del **81% de joves entre els 16 i els 34 anys encara no s'han pogut emancipar i s'ha de recordar que des de 2015 (primer govern del Botànic) el preu del lloguer al País Valencià ha pujat un 68% de mitjana,** amb un increment considerable a les grans ciutats com València. Per tant, amb aquestes dades, les joves haurien de destinar un 40% del seu sou al lloguer per a poder viure en un pis compartit i un 94% si volgueren viure soles.

Mentre que es donen totes aquestes xifres, es permet que els mateixos bancs que van beneficiar de la darrera crisi i guanyen cada any milers de milions, venguen les seues propietats a fons d'inversió com Divarian o Cerberus, per a especular amb un habitatge que queda, en molts casos, buit. Tot mentre hi ha una greu problemàtica estructural d'accés a l'habitatge. Cal constatar que des d'Endavant l'aposta és clara per un programa urgent d'expropiació d'habitatges a fons voltor i bancs, així com dels blocs de pisos buits, per cedir-los a la classe treballadora amb un lloguer social que en cap cas supere el 10% dels ingressos familiars quan això siga possible. L'objectiu no ha de ser altre que la lluita contra la propietat privada d'un dret tan elemental com l'accés a un sostre.

Habitatge de lloguer

2.3
Parlem de llengua per parlar de País. L'innegable eix vertebrador: el català

La llengua catalana constitueix el màxim exponent de la nostra cultura i **l'eix vertebrador** que ha forjat, al llarg dels segles, la identitat amb la qual el nostre poble es configura i es presenta al món. Aquesta consideració d'element cohesionador és compartida per aquells que, des dels decrets de Nova Planta fins a l'actual règim postfranquista, pretenen l'assimilació del poble català com a procés indispensable per al seu projecte de l'Espanya una i uniforme. Encara que al País Valencià hem passat dècades amb l'artificial debat sobre la unitat de la llengua, hui en dia aquesta qüestió sembla superada socialment i només la mantenen oberta els elements més reaccionaris de l'espanyolisme que, això sí, troben en les més altes instàncies de la judicatura el seu **braç armat** per a entorpir qualsevol avenç en favor del normal desenvolupament i dignificació del valencià.

La defensa de la llengua pròpia de les valencianes com a eix d'articulació comunitària és un element central per a la construcció d'una **alternativa popular anticapitalista.** Este procés de formació contracultural és un acte de resistència contra la depredació uniformitzadora del capitalisme, que al nostre país es concreta a través del projecte d'estat-nació espanyol. Dit d'una altra manera, la construcció d'una cultura pròpia, estesa en tot l'àmbit nacional i vertebrada a través de la llengua catalana, **confronta directament** el procés de consolidació de l'estat capitalista i n'impugna el fonament ideològic: el nacionalisme espanyol.

L'Estat té clar que l'ofensiva contra el català ha de ser comuna per a tota la nostra comunitat lingüística. En són exemples clars la **negació d'un espai compartit de comunicació** entre els diferents ens públics de radiotelevisió, l'anul·lació per part del TSJ de **l'ús preferent del valencià en l'administració pública valenciana o la prohibició a les institucions valencianes d'adreçar-se en valencià** a les del Principat i les Illes, en un atac flagrant contra un autogovern que, a la pràctica, queda palés que no ho és tant. Tot plegat és ben definitori de l'estratègia de l'Estat per a promoure el secessionisme lingüístic amb l'única intenció de crear conflicte, afeblir la llengua i que caiga en desús.

Un altre àmbit en què podem apreciar aquesta ofensiva judicial espanyola és en l'educació. El nou **decret de plurilingüisme**, tot i quedar lluny de ser un sistema d'immersió lingüística que realment garantisca la

plena competència en valencià de l'alumnat, s'ha trobat també amb les sentències en contra del TSJ i actualment es troba en situació de nul·litat parcial. Tampoc no acaba d'arribar, després de sis anys de govern del Botànic, la implantació del **requisit lingüístic** per al funcionariat valencià; i no arriba per la falta de decisió d'una Conselleria de Justícia en mans d'un PSPV-PSOE incapaç de garantir-nos els nostres drets lingüístics més fonamentals.

Aquest mapatge de l'actualitat més immediata dels atacs contra la llengua ens mostra només els casos més representatius de la **confrontació de l'estat espanyol** envers la normal convivència i desenvolupament del nostre idioma, i ens recorda que des del 25 d'abril de 1707 patim un procés d'extinció cultural que continua vigent. Malgrat tot, però, com és possible que en 314 anys de **repressions, prohibicions i desprestigis** continue parlant-se el català al País Valencià?

La resposta no és una altra que la constatació de la **fortalesa** dels parlants i del vincle que aquests sempre han tingut amb la llengua, especialment amb el **poble treballador**, perquè com apunta Joan Fuster en *Nosaltres els valencians*, mentre les classes dominants valencianes abraçaven –i abracen– la castellanització com a signe d'alta distinció i identificació amb el poder central de la Corona, el valencià mantingué entre la generalitat del poble la seua **funció aglutinadora com a element de solidaritat grupal** enfront del castellà.

És majoritàriament la classe treballadora la que no ha abandonat la llengua vernacla, la que l'ha parlada i transmesa de mares a filles a pesar de la repressió, les prohibicions i el desprestigi adés esmentats. La voluntat del poble va mantenir viu el valencià durant el franquisme i va construir tota una **xarxa d'estructures de contrapoder popular** en forma de col·lectius per l'escola en valencià, centres culturals, colles excursionistes, associacions d'escriptors i escriptores, etc., que van ser de vital importància durant la Transició i els anys 90, i que encara treballen actualment. A hores d'ara, la resistència lingüística mantinguda en els àmbits educatius i culturals ha donat fruits, com l'explosió de música en valencià, de continguts audiovisuals i d'iniciatives cíviques que recullen tota aquella herència per a la recuperació, dignificació i la supervivència del valencià. La **cultura popular** ha estat, des de fa temps fins als nostres dies, un pilar fonamental per al sosteniment de la vitalitat de la llengua.

És resultat d'aquesta perseverança per mantenir viva la llengua que ara com ara, segons l'InformeCAT de Plataforma per la Llengua, a la regió d'Alcoi-Gandia **més del 70% de les habitants parlen habitualment en valencià**. Resseguint el mateix informe, ens trobem que a la comarca del Baix Segura, enquadrada en el bloc de comarques castellanoparlants, **cada vegada menys alumnes escolaritzats a l'ESO s'acullen a l'exempció d'aprendre valencià** que contempla la fallida Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià. La xifra d'alumnes que el

2019 van sol·licitar ensenyament en valencià en la nostra comarca més meridional fou del 77%.

Un altre símptoma de vitalitat lingüística n'és la **presència a les xarxes socials.** Segons les estadístiques recollides per *Global language network* sobre l'activitat a la xarxa Twitter, el català és la 10a llengua de la UE (i la 19a de tot el món) en nombre de tuits, i la 9a de la UE (17a del món) en nombre d'usuaris que piulen en aquesta llengua. Segons l'informe també recollit a l'InformeCAT, per **l'elevada activitat en català**, aquesta seria la 5a llengua del món en nombre de piulades per usuari. També és creixent el nombre d'usuàries que creen contingut en valencià en xarxes socials com YouTube, i fins i tot en les adreçades al públic de menor edat com pot ser Tik tok. Fets com aquest posen de manifest que el valencià no és una llengua només d'ús familiar, sinó que ha emprés camins per a una normalització de vital importància atenent a la **nova forma de consum de continguts audiovisuals** a les xarxes.

En la mateixa línia, **l'Observatori del Valencià** de la Fundació Nexe ens mostra un **creixement exponencial de l'ús del valencià en les xarxes socials**, ja que ha passat del 16% al 23% en cinc anys. El mateix observatori indica que a la zona valencianoparlant són majoritàries les persones que **creuen que el valencià hauria d'usar-se més,** mentre que a la castellanoparlant descendeix amb els anys el nombre de persones que creuen que hauria d'usar-se menys.

Totes aquestes xifres posen sobre la taula que, **lluny dels tradicionals fatalismes** amb què solem enfocar les anàlisis envers la salut del català arreu de la nació i especialment al País Valencià, aquest segueix sent considerat per bona part de la comunitat lingüística una eina útil de comunicació i un element cohesionador. A banda i banda de l'Albera, el català és una eina imprescindible per a relligar la classe treballadora en un projecte emancipador per a la millora de les seues condicions de vida, tot mantenint la riquesa i la diversitat lingüístiques.

Malgrat aquestes dades i trobar-nos en els **nivells més alts de la història pel que fa a coneixement de la llengua**, gràcies a la conquesta de l'ensenyament, tots els indicadors en termes absoluts ens alerten d'un **descens generalitzat pel que fa a l'ús social i un empobriment de la qualitat d'aquesta** per la forta penetració del castellà. I és que el **procés d'espanyolització** que patim ni de bon tros s'ha aturat i continua guanyant terreny. Ja hem assenyalat que ha estat el poble qui durant segles ha fet de dic de contenció a aquest procés de substitució lingüística i cultural, però no podem fiar-ho tot a aquest **esperit inviolable de resistència per a sobreviure**, perquè no serà etern i perquè, a més, es mostra insuficient contra la potent màquina piconadora de l'estat espanyol. **És el moment d'avançar en el procés de conquestes socials.**

L'Esquerra Independentista no podem deixar de banda la defensa de la llengua. Aquesta tasca no ha de

quedar únicament en mans de les associacions culturals i plataformes d'arreu. Cal ser proactives en aquest camp, com ho som en tants altres, i **esdevenir models pel que fa al nostre ús, defensa i difusió de la llengua**. Cal incorporar al discurs i pràctica militant una qüestió que és cabdal per al nostre projecte polític i fer de la defensa de la llengua un eix central de construcció nacional, tot tenint ben present que el mínim atac en qualsevol punt de la nació és un atac al conjunt de la comunitat lingüística i, per tant, la resposta ha de ser conjunta i enèrgica.

«La plena formació lingüística de l'alumnat només és possible amb un sistema d'immersió lingüística i d'ensenyament en valencià en tots els nivells educatius i en totes les zones del País Valencià.»

Es fa irrenunciable la implantació d'un **sistema educatiu** que tinga professorat plenament competent en català i que forme alumnat amb **competència plena en valencià**, tant en el canal escrit com en el canal oral. D'una banda, ens calen recursos per a facilitat la formació lingüística del professorat que vagen més enllà de purs tràmits administratius. L'escola pública necessita professorat amb un nivell alt de llengua i amb formació per a impartir les matèries no lingüístiques en valencià. Per aquest motiu, fets com la supressió de la Capacitació Docent en Valencià minven la qualitat de l'ensenyament en català. D'altra banda, la plena formació lingüística de l'alumnat només és possible amb un sistema d'**immersió lingüística** i d'ensenyament en valencià en tots els nivells educatius i en totes les zones del País Valencià. Per a aconseguir un poble orgullós de la seua llengua s'ha d'eliminar l'exempció lingüística a les comarques de predomini lingüístic castellà. El simple fet de mantenir-la dificulta l'aprenentatge del valencià a l'alumnat i perpetua desconeixement i prejudicis que es podrien superar en considerar totes les comarques en peu d'igualtat respecte de la llengua. Alhora es crea un greuge comparatiu entre valencianes, ja que no es permet a una part el ple coneixement de la llengua de l'altra, un fet que genera unes desigualtats que convé superar si volem construir una societat plenament cohesionada. Les valencianes no podem acceptar com a normal que renunciar a la competència en valencià siga una opció per a les alumnes, de la mateixa manera que ens posaríem les mans al cap si es poguera triar l'exempció de qualsevol de les altres matèries del currículum acadèmic.

L'escola, però, no pot fer-ho tot. Tenim la necessitat d'establir polítiques decidides i de profunditat, per una qüestió de responsabilitat, si volem garantir la supervivència i l'avenç de la nostra llengua. Cal fer del valencià llengua comuna en l'àmbit públic i fixar-lo com a **llengua d'ús preferent** en tots els àmbits de l'administració, l'establiment del requisit lingüístic al funcionariat, una radio-

televisió valenciana pública 100% en valencià –amb l'augment de doblatges i professionals que comporta–, bones oficines municipals per a la plena normalització del valencià i polítiques d'acollida per a persones nouvingudes que evidencien que la llengua pròpia del País Valencià no és el castellà.

Tot i això, cal ser conscients que cap d'aquestes exigències de mínims esdevindran realitat mentre continuem formant part de l'estat espanyol i de l'encotillament autonòmic en què aquest ens situa. Només la independència dels Països Catalans pot ser garantia del manteniment i reforçament de la llengua com a eina de cohesió entre la població, siga resident o nouvinguda. Per molt progressista i sensible a la qüestió lingüística que siga el govern de torn, sempre s'estavellarà contra els tribunals espanyols, que no dubtaran a tallar de soca-rel el més mínim gest cap a una millor i més efectiva normalització del català. Per tant, ens trobem amb el fet que la nostra llengua estarà en amenaça permanent mentre no siguem un poble lliure i independent, i mitjançant la **presa del poder** puguem abordar amb garanties la construcció dels Països Catalans que volem i necessitem.

3. *Aterrem la proposta.*

L'Esquerra Independentista, vigència d'un projecte i defensa d'un programa

Com hem desglossat al llarg d'aquest llibret, la dinàmica econòmica i política dels darrers anys des de l'esclat de la crisi sistèmica del 2008 ha comportat una pauperització i un empitjorament de les condicions de vida d'àmplies capes de la classe treballadora (i en especial, de les dones de classe treballadora). Atur, pobresa, precarietat laboral, violència masclista, repressió de la protesta... són el llegat de més d'una dècada de polítiques de retallades socials i reformes antipopulars orientades a carregar sobre l'esquena de la classe treballadora les conseqüències de la fallida d'un sistema econòmic que porta la crisi al seu ADN. Com hem vist també, l'arribada de la pandèmia no ha fet més que intensificar i accelerar les contradiccions d'aquest sistema decrèpit.

Independentment de les "bones intencions" que puga professar un o altre govern de torn, les lògiques de l'explotació i del màxim benefici són les que acaben regint en última instància el funcionament de les institucions de la formalitat democràtica burgesa. Ni pot existir una "gestió humana" del capitalisme ni la situació actual de crisi estructural del sistema admet un retorn a l'"estat del benestar" (que mai va ser tal cosa d'una manera generalitzada per al conjunt de la població). L'actual sistema capitalista i patriarcal és inservible per a respondre als interessos de la majoria treballadora. El nostre poble només podrà trobar un futur de dignitat si trenca amb aquest règim i amb totes les institucions que el sustenten.

Les experiències de lluita d'aquest darrer cicle polític han deixat com a balanç un important avenç en la conscienciació de la classe treballadora. Els esdeveniments han validat molts dels **plantejaments històrics de l'Esquerra Independentista** i aquests han connectat amb les vivències de capes àmplies de la societat: l**a incompatibilitat entre capitalisme i democràcia, la naturalesa oligàrquica de la Unió Europea, el caràcter autoritari de l'estat espanyol, els límits de sobirania de l'ordenament autonòmic,** la desobediència com a eina central de lluita... El projecte de l'Esquerra Independentista és més viu que mai i és més necessari que mai.

3.1
La Unitat Popular i la construcció d'un programa comú

En el transcurs d'aquesta darrera dècada de crisi, s'ha anat conformant en el si de la classe treballadora un sentit comú que ha adquirit certa autonomia respecte de les concepcions ideològiques del neoliberalisme. Es tracta d'un cert imaginari que ha anat esbossant un marc reivindicatiu d'un consens popular substancial: aturar els desnonaments, combatre l'atur i la precarietat laboral, revertir les retallades en sanitat i educació... El procés de crisi i de resposta contra aquesta ha anat situant en la consciència de capes importants de la classe treballadora l'existència d'unes problemàtiques centrals que s'han de resoldre mitjançant la lluita.

Al llarg d'aquests darrers anys, **totes les dinàmiques polítiques que han suposat avenços palpables o que han aconseguit posar traves importants al procés de despossessió imposat a la classe treballadora han sigut el producte de l'organització i la lluita popular.** En són exemples el 15M, la primavera valenciana, la neutralització de la llei contra el dret a l'avortament, la vaga de docents a les Illes, el desbordament de l'1 d'octubre a Catalunya... **Les diferents lluites s'han estancat quan han quedat recloses als estrets canals formals i circuits institucionals del règim** i, en canvi, han desplegat el seu potencial transformador quan han trobat suport en la desobediència i els mètodes de lluita popular.

En aquesta línia, la condició perquè les principals **dinàmiques de lluita** puguen resoldre de manera definitiva les problemàtiques de fons que les impulsen és que aquestes **s'orienten a assenyalar els elements polítics estructurals: la disputa de la sobirania i la impugnació de la propietat privada.** De la mateixa manera que no es pot garantir el dret universal a l'habitatge sense expropiar la banca i els grans tenidors, no es pot tampoc garantir la salut del nostre poble sense posar sota control públic tots els recursos sanitaris privats, ni acabar amb la violència masclista sense derruir tots els aparells estatals que l'emparen. I així successivament. En aquest sentit, **cap de les lluites centrals que disputem podran culminar-se dins el marc jurídic i polític de l'estat espanyol.** Tot l'entramat estatal espanyol s'erigeix sobre el principi de la propietat privada i la seua arquitectura institucional (política, legal, judicial, policial, militar...) està blindada per a protegir els privilegis i interessos de l'oligarquia espanyola. **L'estat capitalista espanyol no és reformable.**

En la mateixa lògica, com ja hem presenciat, **estan destinats al fracàs els plantejaments de certs sectors valencianistes que defensen una renegociació d'una nova distribució del poder territorial de l'Estat** (amb l'il·lusori nou finançament com a tòtem) o les posicions que proposen una confrontació de competències a través del control de les institucions autonòmiques. Aquests projectes resulten invàlids per a generar canvis profunds: són vies mortes que tard o d'hora s'estampen amb els límits jurídics i constitucionals imposats per l'aparell central de l'Estat. Les autonomies estan desposseïdes de sobirania i actuen com una mera descentralització de l'Estat través de la qual s'administren les polítiques d'explotació i despossessió de la classe treballadora.

«Estan destinats al fracàs els plantejaments de certs sectors valencianistes que defensen una renegociació d'una nova distribució del poder territorial de l'Estat o les posicions que proposen una confrontació de competències a través del control de les institucions autonòmiques.»

En conseqüència, **les principals necessitats i aspiracions del poble treballador només podran ser satisfetes mitjançant un procés d'autodeterminació que trenque amb tot l'ordenament polític i legal de l'estat capitalista espanyol.** L'estratègia d'autodeterminació és la que dota les diferents lluites d'un caràcter rupturista, en el sentit que les orienta clarament a la disputa del poder. Aquest procés polític és la lluita per la independència i requereix un context revolucionari per a materialitzar-se. La independència, el trencament amb l'estat capitalista espanyol, obri les portes a la construcció d'una república socialista i feminista que pose les principals infraestructures i recursos productius sota control social i els oriente per a garantir unes condicions de vida digna i de desenvolupament per al conjunt del poble. L'element clau per a l'avenç d'aquest procés independentista és el creixement de la Unitat Popular. Només un projecte com la Unitat Popular –basat en el poble treballador com a subjecte polític i en un plantejament de ruptura– pot aconseguir doblegar l'Estat i obrir el camí per a la realització de transformacions socials profundes.

La substància de l'estratègia de la Unitat Popular és la construcció d'un bloc polític i social de ruptura com a força capaç, en primera instància, d'aturar el colp que estem patint les classes populars i, en una fase més avançada, d'organitzar la resistència contra els estats opressors i finalment la insurrecció democràtica com a conquesta efectiva del dret d'autodeterminació.

El Programa Feminista d'Unitat Popular

L'instrument central per a la conformació d'aquest bloc rupturista és l**a construcció i popularització d'un Programa Feminista d'Unitat Popular, com un conjunt de reivindicacions en clau d'autodeterminació, canvi social, feminisme i ecologisme** que puguen anar fent seus els sectors més conscienciats de les classes populars. En aquest sentit, les funcions principals d'aquest programa són:

- **Omplir de contingut el projecte d'exercici de l'autodeterminació** i visualitzar l'horitzó de la construcció d'una república feminista i socialista als Països Catalans.

- **Clarificar les diferències tàctiques i estratègiques amb els actuals projectes majoritaris** que sota la bandera del canvi el que proposen és, bàsicament, apedaçar amb reformes el sistema actual.

- Agregar suport popular a través d'una **identificació positiva amb els objectius polítics.**

- **Oferir un marc polític global d'adhesió per al conjunt del moviment popular** i les diferents lluites socials.

La construcció del Programa Feminista d'Unitat Popular és una feina que és alhora pràctica (d'imbricació en les lluites, d'impuls organitzatiu, de confrontació amb les classes dominants i els seus aparells de dominació) i teòrica (d'elaboració i discussió política, de crítica i autocrítica de les pràctiques i les lluites impulsades, de concreció de les aspiracions de la classe treballadora, d'establiment d'objectius pràctics concrets i de vies per a assolir-los).

Aquest, per tant, **no és un procés que Endavant puga desenvolupar aïlladament**, però sí que podem proposar unes coordenades programàtiques a partir de les quals iniciar-lo. En aquest sentit, és fonamental **identificar aquelles reivindicacions que en la conjuntura actual poden connectar amb el sentit comú i les vivències de la classe treballadora i que alhora tenen el potencial d'assenyalar i despullar amb més claredat els fonaments i les contradiccions del capitalisme patriarcal espanyol.**

El passat estiu, l'Esquerra Independentista va presentar públicament el marc polític *Hi ha una altra manera de viure*, com a resposta al context de crisi sanitària i econòmica i a les mesures classistes impulsades dels diferents governs. Esta és una proposta estructurada en 10 eixos reivindicatius que en el context actual oferim a la societat i a les diferents lluites socials com a punt de partida per a debatre, treballar i actuar políticament cap a la construcció d'aquest Programa Feminista d'Unitat Popular.

Un programa per lluitar

El factor determinant, la pedra de toc, del procés de conformació d'un bloc rupturista és el desenvolupament d'un moviment de lluita. El Programa Feminista d'Unitat Popular ha de ser un instrument orientat a l'acció i que al mateix temps es nodrisca

i evolucione a partir de les experiències de l'acció. Les prioritats de l'acció revolucionària s'han d'orientar, per tant, a reforçar i politizar aquells conflictes que tenen més potencial desestabilitzador del règim. El desenvolupament d'aquestes lluites augmenta les contradiccions amb l'Estat i fa visible la impossibilitat de resoldre aquests conflictes dins l'estat espanyol.

Allò que ens permetrà avançar en el procés d'autodeterminació dels Països Catalans i sumar amplis sectors de les classes populars catalanes al projecte de ruptura amb l'Estat serà la constatació que les mesures socials que resoldrien els problemes de fons xoquen amb la legalitat espanyola.

- **Lluita laboral.** L'actual cicle de crisi ha obert la porta a una nova ofensiva del capitalisme, centrada a assegurar-se el control sobre les treballadores a través de precaritzar encara més les condicions de treball. En aquest context, **les lluites d'autodefensa laboral tenen la potencialitat d'articular focus d'acumulació de forces i de generar dinàmiques de resistència.** De nou sorgeix la necessitat de donar orientació política al sindicalisme de classe i contingut de classe a les lluites socials. L'element central per al desenvolupament d'un front de lluita laboral és la construcció d'un referent sindical de classe i combatiu, alineat amb els plantejaments estratègics de l'Esquerra Independentista. **Endavant apostem pel reforçament i creixement de la Coordinadora Obrera Sindical (COS) com a estructura a partir de la qual construir aquesta eina sindical d'abast nacional al servei de la lluita del poble treballador.**

Al mateix temps, la tasca del moviment polític és la vinculació de les lluites laborals amb la resta de lluites i moviments socials del seu entorn. Aquest vincle amplifica la repercussió i el suport social dels conflictes laborals i al mateix temps orienta els diferents moviments i lluites populars de caire més territorial cap a una visió de classe. L'establiment de punts d'informació laboral (PIL) és una proposta a partir de la qual articular aquesta tasca.

- **Lluita per l'habitatge.** La lluita per l'habitatge es troba en un canvi de paradigma. Durant el cicle de les hipoteques, les diferents PAH del País Valencià van tenir un fort protagonisme en el conflicte polític, però el context ja no és el mateix. L'evolució del mercat immobiliari, que ha desplaçat amplis sectors de la població cap al lloguer i en menor mesura a l'okupació, va deixar fora de joc l'aposta de centrar-se únicament en les hipoteques.

Ara mateix la lluita per l'habitatge es troba fortament desestructurada i només té projecció a la ciutat de València per mitjà de la coordinadora Entre Barris i els sindicats d'habitatge que la integren. Per tant, **ens trobem en un moment en què és necessari construir un moviment per l'habitatge del País Valencià des d'una perspectiva de classe, que siga un front més en la lluita per la presa del poder als Països Catalans.** I cal fer-ho en contraposició a la idea

de ser un simple moviment que es dedica a regular els excessos de l'actual neoliberalisme i es conforma a tornar a l'estadi anterior a la crisi del 2008.

Per tant, des d'Endavant treballem pel desenvolupament de l'aposta del sindicalisme d'habitatge per mitjà de la creació d'un moviment per l'habitatge plural i transversal, participant en els col·lectius existents i impulsant sindicats d'habitatge als llocs on es donen les condicions idònies per a desplegar aquesta lluita.

- **Lluita feminista.** Els darrers anys hem viscut un autèntic auge de la consciència feminista a escala social, que s'ha traduït en la conformació de centenars de col·lectius no mixtos de base local. Cal avançar en la construcció d'un front feminista, que podria tenir la materialització en un nou congrés feminista dels Països Catalans. Aquest **front feminista, a partir de la seua acció concreta, ha de permetre avançar de la reivindicació a l'acció directa, afavorint estructures d'autoorganització i autodefensa de les dones treballadores dels Països Catalans,** així com desplegar una agenda política pròpia en la línia d'un programa feminista d'unitat popular.

- **Lluita pels serveis públics.** La defensa dels serveis públics i la **lluita per l'ampliació del seu abast i contra el procés de despossessió sobre aquests endegat pel capital** continua sent un espai de trobada de multitud de plataformes i col·lectius. En concret, la lluita per una sanitat pública i de qualitat ha adquirit una especial rellevància arran de la pandèmia, ja que han quedat despullades les febleses de la infraestructura de salut pública després d'anys de desinversions, externalitzacions i privatitzacions. La degradació deliberada dels serveis públics ha suposat que un gran volum de tasques vinculades a les cures i la reproducció de la vida, que abans eren assumides per l'Estat, hagen estat carregades, de facto i de manera no remunerada, sobre les espatlles de les dones. **La defensa dels serveis públics, per tant, és en si mateixa una lluita a favor de les dones i per les seues condicions materials de vida.**

3.1.2
La centralitat política de la lluita feminista

Si anteriorment ens hem referit a l'estancament o l'assimilació de diferents lluites llegim però que **la lluita feminista és un dels pocs àmbits de lluita que s'aparta una mica d'aquestes dinàmiques desmobilitzadores ja que ha sigut referencial en la lluita popular dels últims dos anys,** especialment en la creació d'espais no mixtes que han generat la multiplicació d'espais de conscienciació i d'organització per a les dones dels Països Catalans. La lluita feminista ha estat immersa en un procés d'acumulació de forces i mobilitzacions ampli. El feminisme és motor de canvi, un moviment amb capacitat de fer front als embats i les retallades de drets de les dones

i per extensió de tota la classe treballadora, el moviment feminista ha aconseguit que ja no es pugui passar de puntetes sobre les qüestions feministes i les condicions materials i socials de vida de les dones.

Així la divisió sexual del treball segueix provocant que totes les tasques de la llar i les tasques de reproducció i de cura que realitzem les dones pràcticament en solitari no tinguin valor reconegut, ni econòmic, ni social, ni institucional. Aquesta desvalorització és intencionada i no té res a veure amb la importància ni la naturalesa d'aquestes tasques, sinó amb el fet de que les mateixes s'han relegat històricament a l'àmbit privat, domèstic, fora del món productiu, sense donar-li un valor econòmic, ni social. Ni tan sols ara, on com hem vist anteriorment,s'afronta una pandemia mundial amb serveis sanitaris i sociosanitaris retallats, infrafinançats, de provisió privada, uns serveis feminitzats, que com hem tractat anteriorment en aquesta anàlisi.

I en aquest procés de creixement i estructuració de la lluita feminista ha estat absolutament central el fet d'haver apostat clarament per confrontar les causes estructurals i materials a l'origen de la discriminació que patim les dones, conscients que l'explotació capitalista i l'opressió patriarcal són dues cares de la mateixa moneda. Dotar de contingut socioeconòmic l'agenda feminista amb reivindicacions i lluites clares en matèria del model productiu i les relacions laborals, en matèria de propietat i habitatge, en matèria de serveis públics, ha estat determinant per a que el 8 de març passe de ser una jornada reivindicativa i commemorativa del conjunt de dones treballadores, que històricament han mantingut viva la flama de la dignitat, a una jornada de vaga feminista, una jornada que expressa la lluita de milions de dones que no tenim res més que el nostre treball com a forma de vida. **Aquesta determinació en la consolidació d'una vaga, com una ferramenta de lluita, és determinant per articular una sèrie de demandes programàtiques per combatre la pobresa assalariada de les dones, la feminització de la pobresa. També ha estat clau per a feminitzar el contingut de les demandes de les lluites sectorials.** Ara mateix és impensable abordar la defensa del dret a la sanitat pública o a un envelliment digne sense tenir present la centralitat feminista. El camí està iniciat i llegim que aquest pot ser el precedent d'una vaga general davant del panorama polític que ens espera.

I no és només que situem al centre de la nostra política la lluita feminista perquè ha estat irredempta i no assimilada, o pel seu potencial de creixement i d'agregació de majories, ho fem convençudes de que només així es poden produir les transformacions estructurals necessàries per a l'alliberament de la nostra classe. Ja que **si del que es tracta és d'aconseguir una vida digna per al treballadors i les treballadores i d'abolir per tant la condició de la nostra classe a simple eina de producció, això passa necessàriament per abolir la condició de les dones com a simple eines de producció i de reproducció de força de treball.** L'emancipació de

les dones treballadores és la mesura d'emancipació universal, per això cal que la centralitat política, d'acció i de programa, esdevinga feminista.

Som conscients que aquest exercici passa per saber comprendre l'explotació de les dones en el capitalisme des d'una perspectiva integrada i també saber-la explicar. I sobretot passa perquè la nostra acció política siga útil, central, en la millora de les condicions materials de vida de les dones treballadores.

I com ja hem analitzat en un punt anterior, a aquestes alçades: no ens val cap programa que no siga feminista, no ens cal cap programa que no siga profundament anticapitalista.

3.2
Per què ha de contribuir a millorar les condicions de vida de les treballadores valencianes la lluita per l'autodeterminació dels Països Catalans?

Endavant-OSAN, com a organització independentista, socialista i feminista que pren com a marc d'acció política i construcció nacional el conjunt dels Països Catalans, mantenim aquesta pregunta en constant formulació. I ho fem, no perquè qüestionem de manera permanent els nostres principis fundacionals, **sinó perquè, en definitiva, l'autodeterminació dels Països Catalans és una proposta de futur al servei exclusivament de les classes populars**. Entenem que la nostra supervivència (lingüística, nacional, cultural) com a valencianes està necessàriament vinculada a la del conjunt de la nació catalana a la qual pertanyem. Però quin és el subjecte polític que té al País Valencià i al conjunt dels Països Catalans un interés real, pragmàtic, en la seua defensa i construcció? Doncs la classe treballadora i el conjunt de les classes populars, com a bloc social en composició i amb interessos compartits. Com a bloc social en lluita permanent contra un altre: el burgés, l'oligàrquic, el dels empresaris.

Cal contradir, per tant, la màxima que defensa que no hi ha una burgesia valenciana. Clar que existeix, però com la de Mallorca o la gran burgesia del Principat, està perfectament alineada amb els paràmetres que garanteixen la seua supervivència i els seus interessos, que no són altres que els de la monarquia espanyola inserida a la Unió Europea del capital. Són, en conseqüència, burgesia espanyola. **Contra aquesta pren força i vigència el marc nacional de Països Catalans com a únic marc capaç de garantir els drets nacionals de les seues habitants. Però sobretot, estratègicament, com a marc més favorable per a poder desafiar el poder de l'Estat abans que no el marc fragmentat de cada territori autonòmic.** El pes demogràfic, econòmic i polític global dels Països Catalans permet obrir una crisi a l'Estat amb molta més profunditat que la que han pogut obrir els diversos projectes de canvi de la darrera dècada.

"El nom fa la cosa, en bona part. De la netitud de la nostra terminologia dependrà l'eficàcia de moltes de les nostres accions. I afegiré, encara, que tot això no és, ni de bon tros,

una simple minúcia d'historiadors. La mateixa necessitat d'emprar noms clars tindran (...) tots aquells qui un dia o un altre es dedicaran a estudiar els Països Catalans utilitzant per fi l'òptica integradora i unitària que s'imposa. **Sense desdenyar les indagacions territorialment parcials, sobre els nostres països, hem de procurar, cada dia més, donar preferència als enfocaments de conjunt"** assenyalava **Joan Fuster** en *Un país sense política* (1976). Unes pàgines més endavant, afegia: "Diuen, per exemple, parlant d'un cert mapa, que hi apareix la zona valenciana de parla catalana annexionada a Catalunya. Amb la mateixa raó podrien haver dit que és el Principat que hi apareix "annexionat" al País Valencià! Heus ací per què la qüestió de nomenclatura s'imposa amb una clara urgència (...). **La denominació Països Catalans, amb el seu plural tan explícit, és d'una oportunitat innegable".**

La denominació Països Catalans segueix sent d'una oportunitat innegable, així com ho és la seua autodeterminació. Ocorre, com llavors, que ho és exclusivament per a qui tenim la imperiosa necessitat de fer canviar el món de base, de construir un nou país lliure de tota explotació per raó de classe, gènere, orientació sexual, color de pell o nació. I és per això que, històricament, i també ara, hi ha aquest esforç per negar-nos, siga impugnant la unitat lingüística o cultural del català, siga inventant tota mena de noms diferents, siga atacant els nostres topònims. **D'aquest esforç precisament per negar i destruir l'independentisme i els Països Catalans naix l'oportunitat de tornar-nos a presentar –les treballadores valencianes– com a principals valedores de la seua defensa.** Ara bé, per què, doncs, els Països Catalans es continuen demostrant tan tossudament malgrat els intents d'uns i altres per esquarterar-los, disgregar-los i vestir la renúncia a la seua defensa de viratge estratègic?

«Pren força i vigència el marc nacional de Països Catalans com a únic marc capaç de garantir els drets nacionals de les seues habitants. Però sobretot, estratègicament, com a marc més favorable per a poder desafiar el poder de l'Estat abans que no el marc fragmentat de cada territori autonòmic.»

Doncs perquè hi ha una realitat innegable. I és que **patim una forma concreta i diferenciada de la resta de l'Estat en què es desenvolupa el conflicte capital-treball, que s'expressa per la manera amb la qual, al nostre territori, l'opressió de classe ha estat determinada també per la forma concreta en què s'ha desenvolupat l'opressió nacional, lingüística i cultural.** Siga al País Valencià, on el feixisme va necessitar que la UCD finançara el blaverisme durant la Transició com a força de xoc feixista, o siga al Principat, després del referèndum del 2017, on s'ha re-

querit tota la maquinària repressiva de l'Estat, forces de xoc feixistes com "tabarnesos" i GDR o de partits ultres com Ciutadans o VOX. **Sempre que des del conflicte territorial s'han fet trontollar les estructures de dominació de l'oligarquia espanyola, la resposta en clau d'opressió nacional ha sigut el denominador comú per a tots els Països Catalans.**

Així doncs, si la lluita contra els efectes de la crisi estructural del capitalisme va ser condició d'evolució cap a un govern que expulsara el PP a Mallorca i al País Valencià, i en canvi al Principat va permetre una evolució cap a una crisi d'estat des de la defensa del dret d'autodeterminació i la independència, identifiquem condicions d'evolució temporalment diferents en la lluita; però **no s'està expressant en cap cas l'existència de diferents nacions, o diferents subjectes dins d'una mateixa nació.**

El mateix argumentari serviria per a dissoldre a la mínima expressió les diferents formes en què es manifesta la consciència nacional i de classe a "les tres províncies", o entre les ciutats d'Alacant i València, o Castelló de la Plana i Elx. **Ni les heterogeneïtats innegables, ni les formulacions estratègiques i tàctiques en conseqüència han de ser el camí cap a cap renúncia explícita dels nostres objectius.** L'existència d'una condició d'opressió de classe vinculada indestriablement a l'opressió nacional, i la història de les victòries i l'experiència acumulada de la lluita i les derrotes polítiques només fa que refermar una tesi: la condició de supervivència de qualsevol expressió de la nostra nació i la necessària construcció d'un estat socialista i feminista que acabe amb qualsevol forma d'explotació depenen de la construcció dels Països Catalans des del lideratge de la classe treballadora organitzada.

La catalanitat és condició d'unitat de l'evolució i el present de la lluita de classes al País Valencià i a la resta del nostre país, i s'expressa en moltes vessants: en la urgència per segregar-nos, en la prohibició de la comunicació entre administracions en català, o en el paper que se'ns reserva com a valencianes o mallorquines a l'Europa del capital. Des d'aquesta perspectiva s'explica que siga la mateixa classe dominant i les mateixes forces polítiques que ens desposeeixen de casa, salut i vida, les qui neguen que a Alacant es parle valencià, que el topònim siga Calp o que la llengua que es parla a València i a Vic siga la mateixa. Com hem analitzat al llarg de tot el llibret, considerem que no hi ha camí cap a la dignitat per a la classe treballadora que no passe per la superació del capitalisme i el patriarcat. I que aquesta tasca requereix el lideratge d'un poble treballador organitzat. En conseqüència, tan aferrissadament haurem de generar estructures per a la defensa del nostre dret a uns serveis 100% públics, a un habitatge o a un treball digne; com per a l'ús de la llengua, la cultura o qualsevol altra expressió nacional i popular. **Perquè la seua defensa serà, en definitiva, la defensa dels drets de la classe treballadora i la necessària generació d'un marc d'adscripció nacional comú per a la nostra classe.**

Es tracta tant d'oferir un projecte de ruptura des de la certesa que **dins l'estat espanyol la nostra llengua i el nostre poble estan condemnats a la desaparició** a conseqüència d'una privació de sobirania; com d'**organitzar en conseqüència la classe treballadora dels Països Catalans, que té determinada les condicions materials de vida per la forma amb la qual el conflicte nacional ha marcat una manera concreta d'opressió de classe**. D'aquesta anàlisi, i de la potencialitat revolucionària de l'estímul de la lluita per l'autodeterminació i la independència dels Països Catalans, deriva la nostra praxi. No és cap idealització del passat, ni una lluita romàntica i nostàlgica que es nega a abandonar unes idees. És la comprensió del lloc del món en el qual ens ha tocat viure la que ens obliga a plantejar la lluita en els termes que ho fem, refermant la centralitat política de la construcció nacional com a element de resistència i transformació al País Valencià des de l'articulació en l'actualitat de diferents tesis plenament vigents:

1. El nacionalisme espanyol constitueix el suport ideològic del capitalisme a l'estat, i la seua unitat territorial i la pertinença a la monarquia borbònica hereva del franquisme segueixen tenint una centralitat innegable. **Davant d'aquesta nació burgesa cal construir una alternativa de confrontació ideològica i cultural per a garantir els drets i la vida digna de les classes populars.** Aquesta alternativa, en termes de nació al voltant de la qual construir un projecte d'Estat socialista i una societat feminista, es construeix des d'una **catalanitat popular, en què les treballadores valencianes estem històricament i present inserides en un conjunt nacional més ampli i d'abast a la totalitat dels Països Catalans.** La catalanitat popular s'expressa al nostre territori com a **condició de superació del nacionalisme espanyol** i de supervivència de totes les seues expressions particulars, inclosa la valenciana.

2. El provincianisme ha dividit i esquarterat el nostre país des d'un plantejament artificiós i una lògica de dominació espanyola. La província alacantina és un element clau en la segrecació de les comarques del sud i en la supervivència d'una identitat alacantina allunyada de qualsevol valencianitat. També apareix dibuixada en el mateix sentit la identitat provincial castellonenca, per oposició a una pressuposada provincialitat valenciana limitada a la seua capital i les comarques que l'envolten. Reivindiquem la condició de valencianitat de tot el País amb la necessitat de superar visions essencialistes imposades per la victòria política dels postulats del blaverisme.

3. La comarca es presenta com a unitat territorial bàsica de caràcter superior al municipi des d'on articular la construcció nacional dels Països Catalans. Una comarcalització que desdibuixa per artificials les fronteres provincials imposades, així com les autonòmiques al nord del Sènia. Revindiquem les comarques del nostre país des de la funcionalitat a l'hora d'organitzar-nos com a moviment, però especialment com a unitat supramunicipal eficient per

a la vertebració territorial, de transports, de serveis públics i d'organització comunitària dels habitants dels seus pobles. El provincianisme que esquartera el País Valencià i el regionalisme que esquartera els Països Catalans des de l'assumpció de les fronteres autonòmiques imposades pel nacionalisme espanyol tenen en l'acció política des de les comarques un element central de confrontació i una forma concreta i efectiva d'organitzar la nostra societat.

4. La nostra lluita d'alliberament nacional és una expressió del desenvolupament històric de la lluita de classes en totes les comarques i territoris catalans. És una lluita de caràcter obligadament **internacionalista**, vinculada pel seu desenvolupament històric d'una forma particular a la resta de pobles de la Mediterrània i unida indissolublement a l'alliberament de tots els pobles del món i la fi de qualsevol forma d'explotació i opressió. En conseqüència, el conjunt de les classes populars catalanes hem de presentar la defensa de la nostra llengua, cultura, música, literatura i tota expressió de la nació cultural com a elements de resistència enfront de l'homogeneïtzació imposada per la globalització capitalista i la seua expressió en clau espanyola. **La resistència i impuls de totes les expressions populars de catalanitat fugen de qualsevol rastre de xovinisme per a esdevenir la condició d'unitat necessària per a la construcció d'una societat lliure de qualsevol forma d'explotació als Països Catalans, en aliança amb la resta de pobles del món.**

Conclusions

Amb tot, ara i com sempre, només ens queda organitzar-nos.

Aquest llibret és moltes coses. Primerament és tot un procés col·lectiu de la militància d'Endavant OSAN en l'esforç per, des de la nostra humil aportació, contribuir a recuperar la centralitat política del País Valencià en la construcció nacional dels Països Catalans. És també una constatació del caràcter estructural de les condicions d'explotació i opressió que patim com a treballadores, i de com l'agudització d'aquestes en un futur imminent marcat per la crisi del capitalisme i la forma concreta que prendrà a casa nostra ens obliga no només analitzar la realitat, sinó a lluitar per transformar-la.

És el fruit d'un procés de reflexió i autocrítica, però també un refermament de la validesa de les tesis centrals de l'Esquerra Independentista. Des de la força que té l'autodeterminació en el desafiament al règim del 78 i per a l'emancipació total del nostre poble, fins a la necessitat de construir un programa comú d'Unitat Popular que permeta l'avenç i la conquesta drets que facen millorar la vida de les classes populars.

Però més important que el que és, és el que vol ser. El llibret que has pogut llegir ara vol ser una crida a trencar amb l'estat de letargia, autoodi i acomplexament que ens volen imposar com a propis i inalterables al País Valencià. Vol ser una crida a desfolkloritzar les expressions nacionals i populars de catalanitat que ens són pròpies com a valencianes. Vol ser una empenta, una forma d'encoratjar-nos a l'organització. Vol ser una crida a enfortir sindicats de classe i veïnals, moviment feminista, moviments populars, de defensa del territori, en defensa del serveis públics, contra la repressió i el feixisme i per la construcció nacional dels Països Catalans.

Nosaltres, el poble treballador, tenim la clau que obre tots els panys. I sabem pel fil roig de la història que som un poble marcat per la força col·lectiva de les lluites de les milers de treballadores que ens han precedit i ens han fet avançar. No entreguem aquesta fortalesa a promeses electorals i somnis de vies negociadores que ens deixaran com sempre. El camí serà llarg i complexe, però sabem i se'ns demostra cada dia quina és l'única via que ens farà avançar en la conquesta dels nostres drets i llibertats.

Per la nostra dignitat com a poble. Unitat, organització i lluita. Sempre endavant.

GUILLEM
AGULLÓ
25 ANYS AMB TU!

endavant

organització socialista d'alliberament nacional